

LIELVĀRDES NOVADA ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam

LIELVĀRDES PILSĒTA
LIELVĀRDES PAGASTS
JUMPRAVAS PAGASTS
LĒDMANES PAGASTS

Izstrādātājs:
Lielvārdes novada pašvaldība

Lielvārdes novada ģerbonis

Heraldiskais apraksts: sudraba laukā sarkans krusta krusts, sarkanā vairoga galvā sudraba zobens; sarkana šaurapmale.

Lielvārdes pilsētas ģerbonis

Heraldiskais apraksts: sudraba laukā sarkans krusta krusts, sarkanā vairoga galvā sudraba zobens.

Jumpravas pagasta ģerbonis

Heraldiskais apraksts: zilā laukā zelta baznīca; abpus baznīcai 6 pāļu veidā pa 3 liktas tādas pašas lapas.

Lēdmanes pagasta ģerbonis

Apraksts: dalīts pēdā ar viļņu griezumu: zaļš ar zeltu. Augšējā laukā zelta dzirnakmens.

Piezīme: 2009. gada 01. jūlija domes sēdē Nr. 5 jautājumā „Par Lielvārdes novada simbolikas – ģerboņa noteikšanu” kā Lielvārdes novada ģerboni apstiprināja Lielvārdes novada ģerboni un atļāva līdz šim esošos Jumpravas pagasta un Lēdmanes pagasta ģerboņus izmantot kā teritoriālo vienību simboliku reprezentācijas vajadzībām.

SATURS

IEVADS	5
I ESOŠĀS SITUĀCIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS UN IZMANTOTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI	6
1.NOVADA IZCELSME, NOSAUKUMS UN ĢEOGRĀFISKAIS NOVĒTOJUMS.....	6
2. LIELVĀRDES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS STRATĒGIJAS IZSTRĀDĒ IZMANTOTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI	13
II LIELVĀRDES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGISKĀ DAĻA	15
3. ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA, ILGTERMIŅA PRIORITĀTES, RESURSI, TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA UN PRIORITĀRĀS NOZARES	15
3.1. ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (IP)	15
3.2. LIELVĀRDES NOVADA ILGTERMIŅA PRIORITĀŠU ATBILSTĪBA EIROPAS, NACIONĀLAJIEM UN REĢIONĀLAJIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	16
4. TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA.....	19
4.1. ESOŠĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS RAKSTUROJUMS LIELVĀRDES NOVADĀ	20
4.2. RAŽOŠANAS TERITORIJAS UN ĀRVALSTU INVESTĪCIJAS.....	25
4.3. PRIORITĀRĀS NOZARES	29
5. ILGTERMIŅA PERSPEKTĪVAS ATTĪSTĪBAS KVANTITATĪVIE RĀDĪTĀJI	31
III LIELVĀRDES NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	33
6. LIELVĀRDES NOVADS LATVIJAS UN RĪGAS REĢIONA TĒLPISKAJĀ STRUKTŪRĀ.....	33
7. NOZĪMĪGĀKIE ESOŠĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ELEMENTI UN VĒLAMĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS IZMAIŅAS ILGTERMIŅĀ	34
7.1. Nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi	34
7.2. Telpiskās struktūras perspektīvie virzieni	36

7.3. Nacionālo interešu telpas Lielvārdes novadā	37
7.4. Apdzīvojums un pakalpojumi	38
7.5. Sasniedzamība un inženierkomunikācijas	46
7.7. Lielvārdes novada nozīmīgākās perspektīvās funkcionālās telpas	50
8. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS PASĀKUMI.....	56
BIBLIOGRĀFIJA	57

IEVADS

Kur neatrodas vieta ideālam un attīstībai, dzīve zaudē savu iekšējo attaisnojumu.
/ Marsels /

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu un efektīvu pašvaldības pārvaldi, Lielvārdes novada pašvaldība izstrādājusi stratēģiski politisku dokumentu, kas iezīmē Lielvārdes novada nākotnes redzējumu, norāda attīstības stratēģijas prioritātes, mērķus un to sasniegšanai izraudzītos veidus.

„Lielvārdes novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2013. - 2030. gadam” (turpmāk – LNIAS 2030) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas iezīmē novada attīstību turpmākajiem 17 gadiem, nodrošinot tā ilgtermiņa dzīves vides, sociālo un ekonomisko attīstību. Tās izstrādē ņemti vērā Eiropas Savienības, nacionāla, reģionāla un vietēja līmeņa attīstības plānošanas stratēģiskie dokumenti, kā, piemēram, Stratēģija „Eiropa 2020”, Eiropas Telpiskās attīstības perspektīva (ESDP), „Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030. gadam”, tāpat arī LR normatīvie akti un zinātniskā literatūra. LNIAS 2030 vērtējams kā nozīmīgākais dokuments gan teritorijas plānojumam, gan integrētai izaugsmes veicināšanai, radot priekšnoteikumus Lielvārdes novada ilgtermiņai un integrētai attīstībai un novada iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai.

LNIAS 2030 ir novada galvenais attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīvu rakstiskā un grafiskā veidā.

Izvirzot attīstības ilgtermiņa prioritātes, LNIAS 2030 pamatojas uz novada nākotnes vīziju, ņem vērā novada iedzīvotāju un speciālistu formulētās vajadzības, kā arī Eiropas un Latvijas Republikas dokumentos – valdības ziņojumos un politikas nostādnēs, valsts un Rīgas reģiona attīstības dokumentos, Eiropas telpiskās attīstības perspektīvā – formulētus mērķus, kuri attiecināmi uz novada attīstības interesēm.

Attīstības stratēģijas loma ir iezīmēt un nodrošināt *politisku atbalstu* tādu novada teritorijas apdzīvojuma un dzīves telpas telpiskās struktūras attīstībai, kas radītu un veicinātu, kā arī ilgstoši uzturētu pilnvērtīgas dzīves vides pastāvēšanu un attīstību šajā teritorijā, t.i., nodrošinātu ilgtermiņa attīstību.

Attīstības stratēģija ir vērsta uz ilgtermiņa telpiskās struktūras veidošanas procesu novadā un ietver nepieciešamību sasaistīt esošos telpiskās struktūras elementus un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas, galvenās funkcionālās telpas, apdzīvojuma un infrastruktūras veidošanas principus, balstoties uz teritorijas kapacitāti un telpas kvalitātēm.

Svarīgi ir ievērot ilgtermiņa attīstības pamatprincipus, saskaņā ar kuriem mūsdienu paaudzes vajadzības ir jānodrošina tā, lai netiktu radītas grūtības arī nākamajām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības.

Novadu veidojam iedzīvotāju, uzņēmumu, nevalstisku organizāciju, biedrību, nodibinājumu un pašvaldības savstarpējā mijiedarbībā. Stratēģija attiecas uz ikvienu Lielvārdes pilsētas, Lielvārdes, Jumpravas un Lēdmanes pagastu māsasaimniecību, ģimeni un indivīdu. „Lielvārdes novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2013. - 2030. gadam” izstrāde un tālākā īstenošana ir katra iedzīvotāja atbildība, kopīgas darbības un izaugsmes rezultāts.

I ESOŠĀS SITUĀCIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS UN IZMANTOTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

1. Novada izcelsme, nosaukums un ģeogrāfiskais novietojums

Lielvārdes novads ir viena no senākajām apdzīvotajām vietām Daugavas labajā krastā, kas vēsturiski veidojusies pie Rumbiņas upītes grīvas, kur atradušies gan senie baltu pilskalni, gan arī Lielvārdes mūra pils. Atrodas Vidzemes dienvidrietumu daļā.

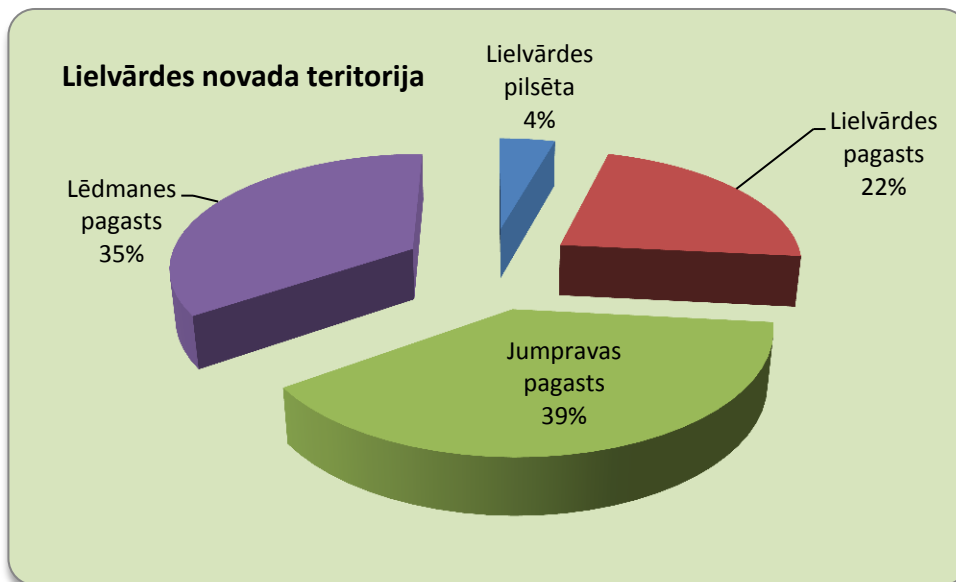
Lielvārdes Dievukalnā laikā no 1. gadu tūkstoša p.m.ē. līdz mūsu ēras 7. - 8. gadsimtam dzīvojušas baltu ciltis. No 9. līdz 12. gadsimtam Lielvārde ietilpa Daugavas līvu apdzīvotajā teritorijā.

Dzejnieks Auseklis Lielvārdi sauca par vietu, kas "būs lielu vārdu nesusi". Visticamāk, vārds radies no skandināvu vārda *warde* - 'piestātne', 'krāvums' vai 'krauja ar signālugunskuru'. Lielvārde ar nosaukumu *Leenewarde* pirmo reizi rakstos minēta 1201. gadā Livonijas Indriķa hronikā. Apzīmējumu *Leenewarden* vācieši lietoja līdz 20. gadsimtam.

Lielvārdes novads izveidots 2009. gada 1. jūlijā, apvienojot Lielvārdes pilsētu, Lielvārdes pagastu, Lēdmanes pagastu un Jumpravas pagastu. Administratīvais centrs – Lielvārdes pilsēta.

Lielvārdes novada platība pašlaik ir 22 578 ha jeb 226 km² un to veido Jumpravas pagasts – 8744 ha; Lēdmanes pagasts – 7826 ha, Lielvārdes pilsēta 983 ha un Lielvārdes pagasts – 5025 ha, kur procentuālais novada iedalījums teritoriālajās vienībās skatāms attēlā Nr. 1-1. Vislielāko teritoriju Lielvārdes novadā aizņem Jumpravas pagasts – 39%, tad Lēdmanes pagasts 35%. Lielvārdes pagasts aizņem 22% no novada teritorijas, bet vismazāk – Lielvārdes pilsēta – 4%.

Attēls Nr. 1-1. Lielvārdes novada teritoriālās vienības (%)

Saskaņā ar spēkā esošo Teritorijas plānojumu, Jumpravas pagastā atrodas 2 ciemi – Jumprava un Dzelmis 670 ha (7% no pagasta kopējās teritorijas). Lielvārdes pagastā ir 1 ciems – Kaibala 310 ha, (6% no pagasta kopējās teritorijas). Lēdmanes pagastā atrodas 5 ciemi – Lēdmane, Rozītes, Aviekste, Lēdmanes muiža un Everti, kopā to platība ir apmēram 1160 ha (14% no pagasta kopējās teritorijas).

Lielvārdes novads – Rīgas metropoles areālā

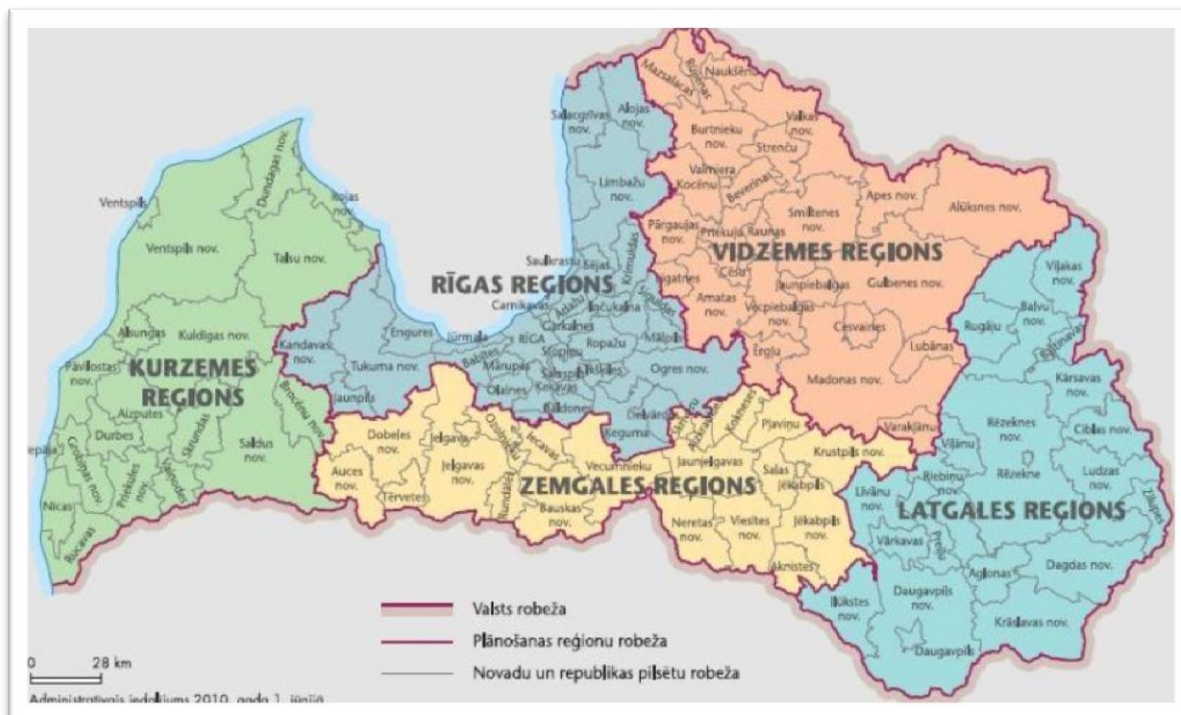
Rīgas metropoles areālu veido Rīga, tās iekšējās metropoles areāls un ārējās metropoles areāls. Lielvārdes novads jeb pilsētnovads¹ (novads, kura sastāvā ietilpst pilsēta) atrodas 52 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas - Rīgas ārējās metropoles areālā jeb Rīgas aglomerācijas zonā kopā ar citām 19 novadu pašvaldībām un Jelgavu. Ārējā metropole veido loku ap iekšējo metropoli, kuras sastāvā atrodas 11 novadu pašvaldības un Jūrmala un tai raksturīgas lielas iekšējās atšķirības. Kopējais, kas vieno ārējo metropoli, ir paaugstināts iedzīvotāju ienākumu līmenis, paaugstināta iedzīvotāju koncentrācija, un galvenais – lielāka darbaspēka svārstmigrācija uz Rīgu, salīdzinot ar pārējo Latviju.

Lielvārdes novads - Rīgas plānošanas reģionā (RPR)

Latvijas teritorija ir sadalīta piecos plānošanas reģionos – Rīgas, Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales. Teritoriālais sadalījums ir samērā viendabīgs (lielākais reģions (Vidzemes reģions) aizņem 23,6 % valsts teritorijas, mazākais (Rīgas reģions) - 16,2 %). RPR kopējā platība: 10 435 km², kur Rīgas līča piekrastes garums 185 km, bet robežas garums ar Igauniju 45 km, mežu un purvu teritoriju īpatsvars 52 %, lauksaimniecības zemju īpatsvars 32 %. Skat. Attēlu Nr. 1- 2.

Rīgas plānošanas reģionā atrodas četri reģiona nozīmes centri – Sigulda, Tukums, Limbaži un Lielvārdes novadam ģeogrāfiski tuvākais reģiona nozīmes centrs – Ogre.

Attēls Nr. 1- 2. Rīgas plānošanas reģiona administratīvais iedalījums

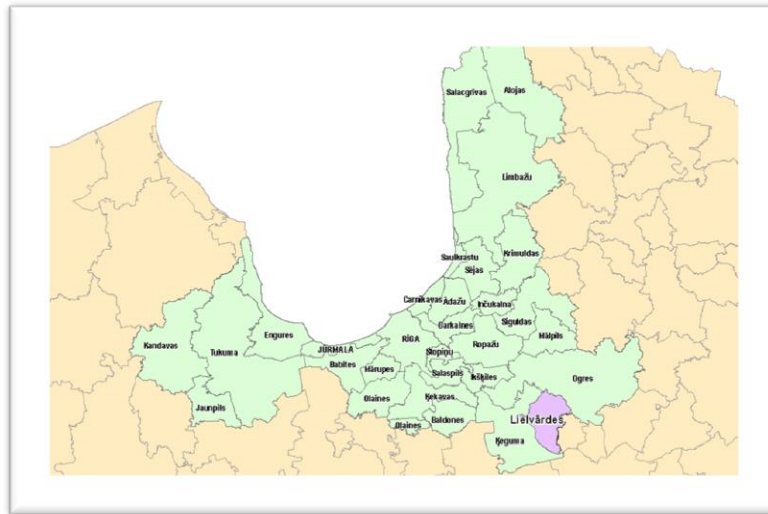
Avots: Rīgas plānošanas reģions

Lielvārdes novada teritorija atrodas Rīgas plānošanas reģionā un Lielvārdes novada pašvaldība ir viena no Rīgas plānošanas reģiona (RPR) 30 pašvaldībām² - skat. Attēlu Nr. 1- 3.

¹ Saskaņā ar VARAM grupējumu pilsētu un lauku teritorijām pēc to ietekmes uz apkārtējo teritoriju un to lomu teritorijas attīstības organizācijā.

² Rīgas plānošanas reģionā atrodas Rīga, Jūrmala un 28 novadi: Alojas, Ādažu, Babītes, Baldones, Carnikavas, Engures, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Jaunpils, Kandavas, Krimuldas, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Mālpils, Mārupes, Ogres, Olaines, Ropažu, Salacgrīvas, Salaspils, Saulkrasti, Sējas, Siguldas, Stopiņu un Tukuma novadi.

Attēls Nr. 1- 3. Lielvārdes novads Rīgas plānošanas reģionā

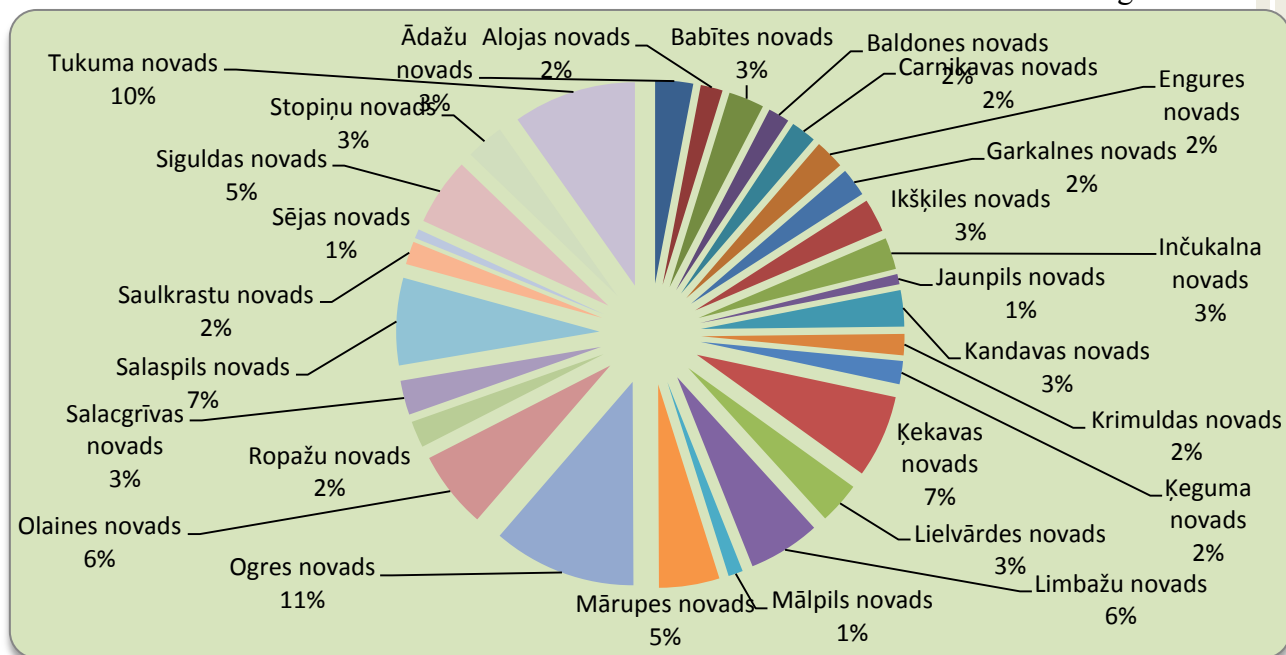
Avots: Rīgas plānošanas reģions

Latvijā visaugstākais iedzīvotāju blīvums ir Rīgas plānošanas reģionā (2012. gada sākumā – 104,6 cilv./ km²), kas gandrīz trīs reizes pārsniedz vidējo blīvumu valstī.

Rīgas plānošanas reģiona pilsētās – Latvijas galvaspilsētā Rīga ir 64% no visiem RPR teritorijas iedzīvotājiem. Jūrmalas pilsētā ir 5% (tātad kopā RPR 2 pilsētās atrodas 69% iedzīvotāju no visiem reģiona iedzīvotājiem). Savukārt, RPR novados 2012. gada sākumā ir 336 128 iedzīvotāju (31% no visiem reģiona iedzīvotājiem), kur procentuāli iedzīvotāji iedalās: Ogres novadā 11%, Tukuma novadā 10%, Salaspils un Ķekavas novados 7%, Olaines un Limbažu novados 6%, Siguldas un Mārupes novados 5%, Ropažu, Saulkrastu, Alojās, Baldones, Carnikavas, Garkalnes, Krimuldas, Ķeguma novados 2%, Māpils, Sējas un Jaunpils novados 1%. Lielvārdes novadā, tāpat kā Ādažu, Stopiņu, Salacgrīvas, Babītes un Ikšķiles novados, ir 3% iedzīvotāju RPR iedzīvotāju kopskaitā – skat. Attēlu Nr. 1- 4.

Attēls Nr. 1- 4. Iedzīvotāju skaits % Rīgas plānošanas reģiona novados 2012. gada sākumā

Avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot PMLP datus

Daba un dabas resursi

Novadā atrodas un aktīvi tiek izmantotas dolomīta, smilts un smilts – grants iegulas. Novads ir nodrošināts ar labas kvalitātes pazemes dzeramā ūdens resursiem.

Lielvārdes novadā atrodas dabas un kultūras pieminekļi, kuri izraisa interesi no tūrisma un/vai zinātnes viedokļa. Novadā atrodas 12 valsts vai vietējas nozīmes aizsargājami arhitektūras un mākslas pieminekļi; 7 valsts vai vietējas nozīmes aizsargājami arheoloģijas pieminekļi; 2 valsts aizsargājami dendroloģiskie stādījumi; 1 valsts aizsargājams ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais piemineklis.

Lielvārdes novadā atrodas viens dabas parks, trīs dabas pieminekļi, viens dabas liegums un trīs mikroliegumi. Novadā atrodas vairākas vērtīgas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tai skaitā trīs *Natura 2000* teritorijas – „Ogres ieleja”, „Daugava pie Kaibalas” un mikroliegums „Dzelmes”.

Iedzīvotāji un nodarbinātība

Latvijas novadu teritorijās 2012. gada sākumā dzīvoja 49,0% (1,09 mlj.) iedzīvotāju (saskaņā ar PMLP³ datiem). Iedzīvotāju skaita ziņā novadi ir ļoti atšķirīgi. Mazākajos novados dzīvo nepilni divi tūkstoši iedzīvotāju, bet lielākajā – Ogres novadā – iedzīvotāju skaits bija 38,4 tūkst. iedzīvotāju. Iedzīvotāju blīvuma rādītājs Lielvārdes novadam, tāpat kā Ogres, Skrīveru, Siguldas, Garkalnes, un Baldones novadiem Rīgas plānošanas reģionā, ir 25 – 50 cilv./km².

Lielvārdes novadā reģistrēti 11 174 iedzīvotāji (Lielvārdes pilsētā – 6 666, Lielvārdes pagastā 1063, Lēdmanes pagastā – 1 358, Jumpravas pagastā – 2 087)⁴.

Lielvārdes novadā ir samazinājies iedzīvotāju skaits – 2012. gadā par 1,6% mazāk, nekā bija 2007. gadā. Iedzīvotāju blīvums 2012. gada sākumā Lielvārdes novadā ir 49,6 cilv./km².

³ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati 2012.g.sāk.

⁴ Avots: Centrālā statistikas biroja dati 2012.g.sāk.

Lielvārdes novadā ir 2019 bērni (t.sk. no 0 līdz 6 gadu vecumam 684, no 7 līdz 18 gadu vecumam 1335). Salīdzinājumam kaimiņu novados: Ķeguma novadā 972 bērni, Ikšķiles novadā 1956 bērni, Ogres novadā 6627 bērni⁵.

Lielvārdes novada nacionālā sastāva īpatsvars % ir sekojošs: 85% latvieši, 9% krievi, 2% baltkrievi, 1% ukraiņi, 1% poļi, 1% lietuvieši un 1% citas tautības. Kaimiņu novados: Ķeguma novadā 81% latvieši, 12% krievi, 2% baltkrievi, 1% ukraiņi, 1% poļi, 1% lietuvieši un 1% citas tautības. Ikšķiles novadā: 86% latvieši, 9% krievi, 2% baltkrievi, 1% ukraiņi, 1% poļi, 1% lietuvieši un 1% citas tautības, Skrīveru novadā 90% latvieši, 6% krievi, 1% baltkrievi, 1% ukraiņi, 1% poļi, 1% lietuvieši un 1% citas tautības. Ogres novadā 75% latvieši, 17% krievi, 3% baltkrievi, 1% ukraiņi, 1% poļi, 1% lietuvieši un 1% citas tautības.⁶

Iedzīvotāju sadalījums pēc skaita un % Lielvārdes novadā pa vecuma grupām ir sekojošs: līdz darbības vecumam 1644 (14,9%), darbības vecumā 7328 (66,2%), virs darbības vecuma 2125 (18,9%)⁷.

Bezdarba līmenis Lielvārdes novadā ir 6,6%. Salīdzinoši kaimiņu pašvaldībās: Ikšķiles novadā 5,0%, Ogres novadā 6,1%, bet Ķeguma novadā 7,7%, Skrīveru novadā 8,8%⁸.

Teritorijas attīstības līmeņa indekss

Latvijā ir 110 novadi, no kuriem 2011. gadā 46 novadus raksturoja pozitīva teritorijas attīstības līmeņa indeksa vērtība un 64 novadus – negatīva. 2009. un 2010. gadā novadu skaits ar pozitīvu teritorijas attīstības indeksa vērtību bija par vienu lielāks.

Lielvārdes novads šobrīd atrodas starp pirmajiem 20 novadiem Latvijā ar augstāko attīstības līmeni. Lielvārdes novada teritorijas attīstības līmeņa indekss 2011. gadā ir pieaudzis - tā vērtība ir 0,528 (19. rangs) salīdzinoši ar 2010. gadu, kad tā vērtība bija 0,480 (22. rangs). Indekss raksturo attīstības līmeni konkrētās teritorijās attiecīgajā gadā, parādot teritoriju augstāku vai zemāku sociālekonomisko attīstību, salīdzinot ar vidējo attīstības līmeni šo teritoriju grupā.

Infrastruktūra

Ceļi, transports

Novadu šķērso galvenais valsts autoceļš A6 „Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža (Pāternieki)” ar lielu satiksmes intensitāti 23 km garā posmā. Tas fiziski sadala lielāko novada apdzīvoto vietu – Lielvārdes pilsētu.

Pašlaik tiek rekonstruēts novada ziemeļos esošais reģionālais autoceļš P80 „Tīnūži – Koknese” (atrodas 12 – 18 km ziemeļos no A6), kurš nākotnē atslogos A6 autoceļu, kā arī uzlabos novada ziemeļu daļas saikni ar Rīgas aglomerāciju. Saskaņā ar VAS „Latvijas ceļi” prognozēm, satiksmes intensitāte uz A6 samazināsies par apmēram 2000 – 3000 vienību dienā, pēc rekonstrukcijas tranzīta autosatiksmē no A6 turpmāk pārvietosies pa P80.

Lielvārdes novadā ir 96 ielas, kuru kopgarums – 50,57 km (86,7 % no kopgaruma ir Lielvārdes pilsētas ielas), aptuveni puse – asfaltētas. Pašvaldības autoceļu kopgarums – 163,1 km, no kuriem ~ 4,3 % asfaltēti. Izdevumi Lielvārdes novada pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanai 2011. gadā bija Ls 121 285,55.

Lielvārdi un Jumpravu ar Rīgu savieno dzelzceļš, kas ļauj no šīm apdzīvotajām vietām Rīgas centrā nokļūt ātrāk (aptuveni 1 stunda) nekā no pašas Rīgas pilsētas perifērijas.

Sabiedriskā autotransporta saikne starp Lielvārdi un Rīgu ir laba, starp Lielvārdi un Lēdmani, Lielvārdi un Jumpravu tā ir slikta, un starp Lēdmani un Jumpravu – pavisam slikta.

⁵ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde 01.07.2012.

⁶ Avots: Centrālā statistikas pārvalde, 01.01.2012

⁷ Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, 01.01.2012

⁸ Avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas aprēķini, izmantojot NVA un PMLP datus, 01.01.2012

Ūdensapgāde, siltumapgāde

Centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas izveidotas Lielvārdes pilsētā, Lēdmanes, Jumpravas un Dzelmju ciemā.

Centralizētas siltumapgādes sistēmas izveidotas Lielvārdes pilsētā (dabasgāze), Lēdmanes un Jumpravas ciemā (cietais kurināmais).

Atkritumu apsaimniekošana

Lielākā daļa novada iedzīvotāju izmanto centralizēto atkritumu savākšanas sistēmu, Lielvārdes pilsētā ir izveidots šķirotu atkritumu savākšanas laukums.

Vides stāvoklis

Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti Lielvārdes novadā ir siltumapgādes uzņēmumi (centralizētā siltumapgāde 2009. gadā saražoja 125 kg oglekļa dioksīda uz vienu novada iedzīvotāju).

Lielvārdes novadu potenciāli var apdraudēt valsts nozīmes riskus radoši objekti, tai skaitā Pļaviņu hidroelektrostacija (HES), maģistrālais gāzes vads un cauri novada teritorijai pa dzelzceļu un autoceļiem vestās bīstamās kravas.

Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi

Novadā pieejams pamata un vidējās vispārējās izglītības, speciālās izglītības un profesionālās ievirzes izglītības piedāvājums, bet nav pieejami tālākizglītības un augstākās izglītības pakalpojumi.

Lielvārdes novadā ir 10 izglītības iestādes (2 pirmsskolas izglītības iestādes, 4 vispārējās izglītības iestādes, 3 – profesionālās ievirzes iestādes (mūzikas, mākslas un sporta skola) 1 – speciālās izglītības iestāde). 2012. gada 3.septembrī novada vispārīzglītojošās mācību iestādēs kopā mācās 1050 skolēni saskaņā ar Valsts izglītības informatizācijas sistēmas (VIIS) datiem. Lielvārdes pašvaldības pamatbudžeta izdevumi izglītībai 2011. gadā bija 3 490 742 Ls, kas ir 312 Ls uz vienu iedzīvotāju⁹.

Lielvārdes novadā sociālos pakalpojumus nodrošina Lielvārdes novada sociālais dienests un Sociālais dienas aprūpes centrs. Vērojams pieprasījuma pieaugums pēc sociālajiem pakalpojumiem un sociālās palīdzības, palielinājies sociālā riska grupu skaits. Saskaņā ar Valsts kases datiem Lielvārdes pašvaldības pamatbudžeta izdevumi sociālajai aizsardzībai un sociālajiem pabalstiem 2011.gadā ir 6 069 050 Ls (t.sk. sociālajai aizsardzībai 617 521 Ls (10,2% no pamatbudžeta izdevumiem), kas ir 55 Ls uz vienu iedzīvotāju un sociālajiem pabalstiem 393 670 (6,5% no pamatbudžeta izdevumiem), kas ir 35 Ls uz vienu iedzīvotāju). Pēdējo trīs gadu laikā sociālās palīdzības apjoms palielinājies par 60 %, jo īpaši strauji pieaugot 2009. gadā ekonomiskās krīzes dēļ.

Kultūra, atpūta un reliģija

Lielvārdes novadā ir 8 pašvaldības kultūras iestādes, kuras nodrošina plašu kultūras un amatiermākslas kolektīvu piedāvājumu. Novada kultūras iestādēs 2011. gadā bija 184 kultūras pasākumi, organizētas 30 izstādes, 26 amatierkolektīvos darbojušies 757 dalībnieki. Lielvārdes pašvaldības pamatbudžeta izdevumi atpūtai, kultūrai un reliģijai 2011. gadā ir 362 106 Ls, kas ir 32 Ls uz vienu iedzīvotāju¹⁰.

⁹ Avots: Valsts kases dati

¹⁰ Avots: Valsts kases dati

Lielvārdes pilsētas bibliotēkā 2011. gadā veikta visa grāmatu fonda rekatalogizācija¹¹, 99 % no visa fonda tika pievienots Ogres centrālās bibliotēkas kopkatalogam. Tāpat ieviesta elektroniskā grāmatu izsniegšana un saņemšana. 2011. gadā novada bibliotēku apmeklējumu kopskaits – 36519.

Lielvārdes novadā atrodas Andreja Pumpura Lielvārdes muzejs – nozīmīgs kultūras un tūrisma objekts. 2011. gadā muzeju apmeklēja 13 990 ekskursantu, novadītas 143 ekskursijas, bet jaunlaulāto pāri - 44.

Lielvārdes novadā atrodas piecas lielāko konfesiju baznīcas – divas Lielvārdes pilsētā (Evaņģēliski luteriskā baznīca un Lielvārdes Romas katoļu baznīca), un pa vienai novada pagastos - Lielvārdes pagastā (Svētā Nikolaja pareizticīgo baznīca), Jumpravas pagastā (Svētā Jāņa Evaņģēliski luteriskā baznīca), Lēdmanes pagastā (Lēdmanes Svēto apustuļu Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīca).

Publiskā pārvalde

Lielvārdes novada pašvaldības pārziņā atrodas 26 pašvaldības iestādes un aģentūras.

Lielvārdes novada pašvaldības budžets 2011. gadam ir bezdeficīta budžets, t.i., sabalansēts ieņēmumu un izdevumu daļā. Kopējie ieņēmumi ir 6 398 568 Ls, bet izdevumi – 6 354 011 Ls, savukārt saņemto aizņēmumu kopsomma 2011. gadā ir 301 959 Ls.

Lielāko pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu daļu veido iedzīvotāju ienākumu nodoklis, tāpēc šī nodokļa izmaiņas būtiski ietekmē kopējos pašvaldības budžeta ieņēmumus.

Turpmākajos gados prognozējama pakāpeniska budžeta ieņēmumu palielināšanās.

Lielvārdes novadam ir iespēja uzņemt papildus kredītsaistības jaunu attīstības projektu īstenošanai, tomēr šo papildus saistību apmērs nedrīkst pārsniegt 150 – 200 tūkstošus latu gadā.

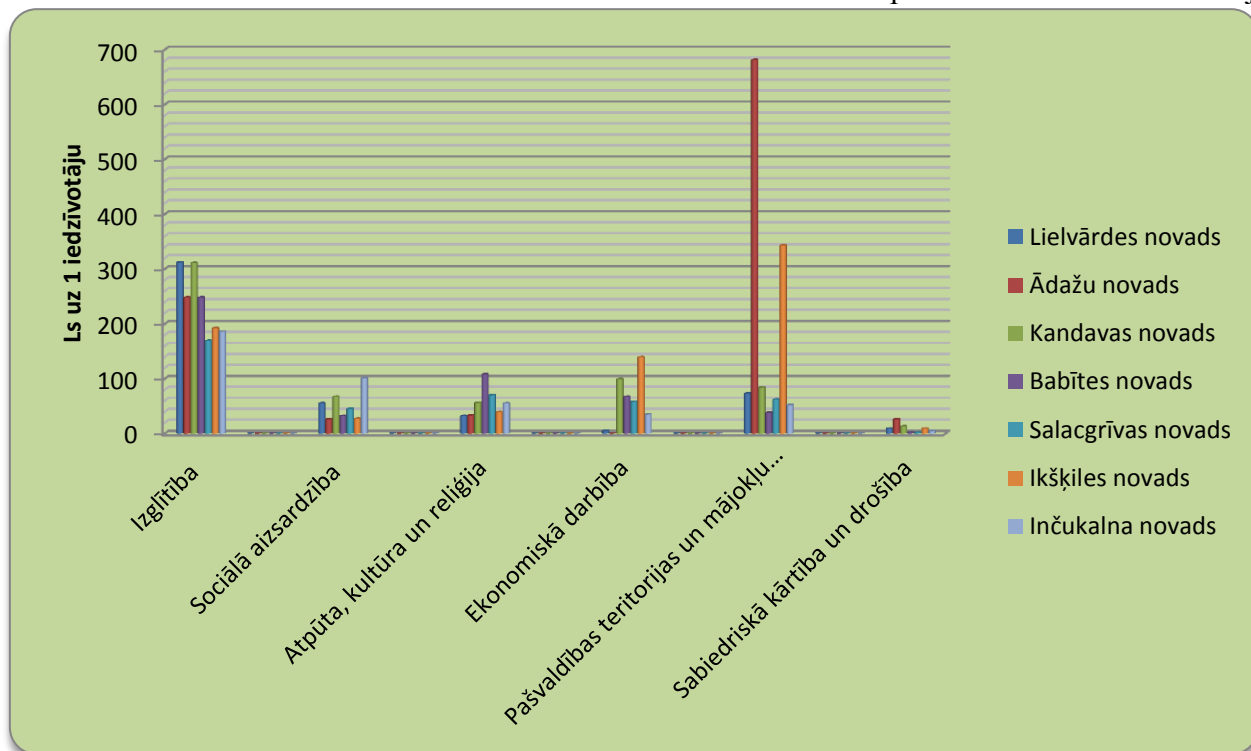
Novada iedzīvotājiem ir regulāri pieejama informācija par notikumiem pašvaldībā, ir nodrošināta iespēja risināt aktuālās problēmas sadarbībā ar pašvaldību (izdevums „Lielvārdes Novada Ziņas”, tīmekļa vietne www.lielvarde.lv).

Pašvaldības budžeta izdevumu prioritātes

Lielvārdes novada pašvaldības budžeta izdevumi pēc funkcionālās klasifikācijas 2011. gadā tādās jomās, kā ekonomiskā darbība, izglītība, sociālā aizsardzība, pašvaldības teritorijas un mājokļu apsaimniekošana un atpūta, kultūra un reliģija salīdzinājumā ar sešām iedzīvotāju daudzuma ziņā līdzīgām pašvaldībām Rīgas plānošanas reģionā – Ādažu, Kandavas, Babītes, Salacgrīvas, Ikšķiles un Inčukalna novadiem - ir sekojoši (skatīt Attēlu Nr. 1- 6): ekonomiskajā darbībā Lielvārdes novada pašvaldība atrodas 6. vietā (5 Ls uz 1 iedz.), izglītības jomā 1. vietā, (312 Ls uz 1 iedz.) - ne velti vairāk kā puse no pašvaldības pamatbudžeta tika izmantota novada izglītības iestāžu darba nodrošināšanai (58 %), sociālajā aizsardzībā – 3. vietā (55 Ls uz 1 iedz.), pašvaldības teritorijas un mājokļu apsaimniekošanā – 4. vietā (73 Ls uz 1 iedz.), atpūtas, kultūras un reliģijas jomā – 5. vietā (32 Ls uz 1 iedz.).

¹¹ Visas grāmatas un diski, kas atrodas bibliotēkā, ir atrodamas e-katalogā; tās var gan sameklēt, gan atlasīt lasīšanai, gan arī rezervēt lasīšanai no e-kataloga, ja pirms tam bibliotēkā saņemta parole šādu darbību veikšanai.

Attēls Nr. 1- 6 Lielvārdes novada pašvaldības budžeta izdevumi pēc funkcionālās klasifikācijas

Salīdzinājumā ar četriem kaimiņu novadiem - Skrīveru, Ķeguma, Ogres un Ikšķiles novadiem Lielvārdes novada pašvaldība ekonomiskajā darbībā atrodas 3. vietā, izglītības jomā 1. vietā, sociālajā aizsardzībā – 3. vietā, pašvaldības teritorijas un mājokļu apsaimniekošanā – 5. vietā un atpūtas, kultūras un reliģijas jomā – 5. vietā.

2. LIELVĀRDES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS STRATĒGIJAS IZSTRĀDĒ IZMANTOTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei „Eiropa 2020”

Izstrādājusi Eiropas Komisija, sniedz priekšstatu par Eiropas sociālo tirgus ekonomiku 21. gadsimtā. Galvenais „Eiropa 2020” stratēģijas mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību ES kopumā un katrā ES dalībvalstī atsevišķi. Eiropas Komisija ierosinājusi 5 ES pamatmērķus attiecībā uz nodarbinātības veicināšanu, investīciju pieaugumu pētniecībā un attīstībā, klimata/ enerģētikas mērķu izpildi, augstākās izglītības iegūšanu, pret nabadzības samazināšanu un priekšlaicīgu skolas pamešanu. Lai nodrošinātu pamatu to īstenošanai, nepieciešami visdažādākie pasākumi valstu, ES un starptautiskā līmenī. „Eiropa 2020” stratēģija ir Latvijas nacionālās Lisabonas programmas 2005 - 2008. gadam pēctece.

Eiropas telpiskās attīstības perspektīva (ETAP)

Izstrādājusi Eiropas Komisija, nosaka politikas pamatnostādnes, lai uzlabotu sadarbību tādu Kopienas nozaru politikā, kam ir būtiska ietekme uz teritoriju. Tā izstrādāta, pamatojoties uz secinājumu, ka dalībvalstu rīcība ir labāk realizējama, ja tās pamatā ir vienoti telpiskās attīstības mērķi. ETAP pamatā ir ideja, ka ar ekonomikas izaugsmi un dažu ekonomisko rādītāju konvergenci nepietiek, lai sasniegtu ekonomiskās un sociālās kohēzijas mērķi. Tāpēc ir vēlama saskaņota rīcība telpiskās attīstības jomā, lai novērstu konstatētās atšķirības. ETAP veicina sadarbību starp nozaru politiku, kam ir ievērojama ietekme uz teritoriālo attīstību, un tādejādi atbalsta integrētu pieeju, kas raksturo Eiropas kohēzijas politiku. ETAP mērķi ir cieši saistīti ar stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030 (Latvija 2030, LIAS)

Apstiprināta Saeimā 2010. gada 10. jūnijā, izstrādājusi asoc. prof. Roberta Ķīļa vadītā ekspertu grupa Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas uzdevumā. Nosaka, ka Latvija 2030. gadā būs plaukstoša, aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts, zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību esam atbildīgi nākamajām paaudzēm. Nācijai stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir noteikts, ka, lai valsts sekmīgi varētu iekļauties globālajā struktūrā, tai nepieciešams veidot politiku, kura veicina ekonomisko izaugsmi, uzlabo sabiedrības dzīves kvalitāti, kā arī nodrošina vides saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Nacionālais attīstības plāns 2014 - 2020. gadam (NAP 2020)

Apstiprināts Latvijas Republikas Saeimas sēdē 2012. gada 20.decembrī. Hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas izvirza vadmotīvu - ekonomikas izrāvienu un trīs vidējā termiņa prioritātes – tautsaimniecības izaugsmi, cilvēka drošumspēju, izaugsmi atbilstošās teritorijās. NAP2020 nosaka svarīgākos vidējā termiņa uzdevumus un nodrošina stabilus pamatus valsts ilgtspējīgai attīstībai.

Latvijas nacionālās attīstības plāns (2007- 2013)

Apstiprināts ar MK noteikumiem Nr. 564 „Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007. - 2013. gadam”, stājies spēkā 12.07.2006. Vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments. Šajā dokumentā ir ietverts nacionālās attīstības modelis - Cilvēks pirmajā vietā. Latvijas nacionālā attīstības plāna galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Latvijas attīstību un nodrošināt valsts konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000 – 2020

Izstrādāta 2000.gadā, aktualizētā versija apstiprināta Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2008.gada 22.decembrī. Ilgtermiņa reģiona attīstības politikas dokuments un tā veidošanās procesa atspoguļojums. Nosaka reģiona ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības pamatnostādnes, mērķus un uzdevumus, lai uz vietējās, reģionālās un starptautiskās sadarbības pamata strādātu kopējai reģiona izaugsmei. Mērķus un uzdevumus nevar veikt viena atsevišķa pašvaldība, ir nepieciešama savstarpēja vienošanās un kopējas rīcības. Stratēģijas īstenošana paredz radīt priekšnoteikumus reģiona un visu tajā ietilpstošo pašvaldību ilgtspējīgai attīstībai.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums - II daļa perspektīva

Apstiprināts Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2007.gada 2. februārī. Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka Rīgas plānošanas reģiona telpas attīstības virzienus un izmantojamās paņēmienus. Vēlamās telpiskās struktūras attīstības virzieni iezīmēti saistībā ar stratēģiskajiem attīstības virzieniem, pamatojoties uz telpiskās plānošanas pamatprincipiem un ilgtspējīgas attīstības priekšnosacījumiem.

II LIELVārDES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢISKĀ DAĻA

3. ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA, ILGTERMIŅA PRIORITĀTES, RESURSI, TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA UN PRIORITĀRĀS NOZARES

VĪZIJA

Lielvārdes novads – moderna pilsētlauku vide, kura ir pievilcīga dzīvošanai, darbam, atpūtai un tūrismam. Novada pārdomātas, ilgtspējīgas plānošanas un attīstības rezultātā, tiks saglabātas esošās lauksaimniecības teritorijas, nodrošināta droša, zaļa un sakopta dzīves vide, kā arī attīstītas uzņēmējiem pievilcīgas rūpnieciskās zonas. Apvienojumā ar kvalitatīvu izglītības un kultūras pakalpojumu piedāvājumu novadā nodrošinās radošas un daudzpusīgas iespējas, konkurētspējīgas darbavietas, veicinās iedzīvotāju labklājību, sekmēs novada atpazīstamību nacionālā un starptautiskā līmenī.

3.1. ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (IP)

IP 1:

1. Izglītota, civilizēta, kulturāla, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta, ģimeniska, uz pozitīvām pārmaiņām orientēta sabiedrība

Nemot vērā sociālekonomisko procesu norisi valstī, liela nozīme ir jāpievērš cilvēkkapitāla izaugsmei un tā saglabāšanai. Līdz ar to Lielvārdes novadā par ilgtermiņa prioritāti definēta izglītota un sociāli nodrošināta sabiedrības attīstība, kas aktīvi līdzdarbojas novada attīstības procesos un veido dzīves telpu esošajām un nākamajām paaudzēm.

Izglītota, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta un ģimeniska sabiedrība ir pamats pievilcīgai, saistošai dzīves videi, kurā cilvēki spēj veiksmīgi realizēt savu potenciālu. Paredzams, ka šāda dzīves vide veicinās arī iedzīvotāju skaita pieaugumu, līdz ar to palielinot uzņēmējdarbības un citu aktivitāšu intensitāti un novada tautsaimniecības izaugsmi.

IP 2:

1. Moderna pilsētlauku vide ar kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīves un atpūtas telpu

Dzīves un atpūtas telpas kvalitāti nosaka sakārtota infrastruktūra un augsta dabas vides kvalitāte. Līdz ar to novads kā ilgtermiņa prioritāti ir definējis dzīves un atpūtas telpas sakārtošanu, tādējādi veicinot arī tūrisma attīstību un novada tēla popularizēšanu.

Augsta infrastruktūras kvalitāte padara novadu pievilcīgu dzīvošanai, saimnieciskajām un kultūras aktivitātēm. Savukārt, saglabāta dabas vide un izkopta kultūrainava, padara novadu pievilcīgu gan dzīvošanai, gan tūrismam.

IP 3:

1. Attīstīta zaļās ekonomikas, uzņēmējdarbības un nodarbinātības telpa

Lai veicinātu novada tautsaimniecības izaugsmi, novads par ilgtermiņa prioritāti ir definējis uzņēmējdarbības vides sakārtošanu un uzņēmējdarbības attīstību, kas nodrošinās iedzīvotāju nodarbinātību, kā arī paaugstinās iedzīvotāju labklājības līmeni.

Veiksmīgi attīstoties darba telpai, Lielvārdes novadā saglabāsies un attīstīsies jau esošie uzņēmumi un veidosies jauni. Rezultātā novadā pieaugs nodarbinātība, palielināsies iedzīvotāju un pašvaldības ieņēmumi.

NOZĪMĪGĀKIE RESURSI UN VĒRTĪBAS

	Lielvārdes pilsēta	Lielvārdes pagasts	Jumpravas pagasts	Lēdmanes pagasts
Meži un parki, dabas liegumi	Lielvārdes parks un Rembates parks	Dabas liegums „Daugava pie Kaibalas”; Mežs	Dabas liegums „Daugava pie Kaibalas”; Mežs	Dabas parks „Ogres ieleja”; Mežs
Ūdens resursi	Daugava	Daugava	Daugava	Ogres upe, Lobe, Aviekste
Valsts autoceļi	Autoceļš A6 (E22)	Autoceļš A6 (E22)	Autoceļš A6 (E22)	Autoceļš P80
Dzelzceļš	Dzelzceļš	Dzelzceļš	Dzelzceļš	----
Gāzes vads	Pieslēgums maģistrālajam gāzes vadam	Pieslēgums maģistrālajam gāzes vadam	-----	Šķērso maģistrālais gāzes vads
Zemes resursi, derīgie izrakteņi, ražošanas teritorijas	Rūpnieciskās ražošanas teritorijas	Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas; Rūpnieciskās ražošanas teritorijas	Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas; Dolomīta, smilts un smilts – grants karjeri; Rūpnieciskās ražošanas teritorijas	Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas; Rūpnieciskās ražošanas teritorijas
Izglītība	Vispārējās un profesionālās ievirzes izglītības nodrošinājums	Vispārējās izglītības nodrošinājums	Vispārējās, profesionālās ievirzes un speciālās izglītības nodrošinājums	Vispārējās izglītības nodrošinājums
Sociālais darbs	Sociālo pakalpojumu nodrošinājums, alternatīvie sociālie pakalpojumi	Sociālo pakalpojumu nodrošinājums	Sociālo pakalpojumu nodrošinājums	Sociālo pakalpojumu nodrošinājums
Kultūrvēsturiskais mantojums	Andreja Pumpura Lielvārdes muzejs, Evaņģēliski luteriskā baznīca, Lielvārdes Romas katoļu baznīca	Svētā Nikolaja pareizticīgo baznīca	Svētā Jāņa Evaņģēliski luteriskā baznīca	Lēdmanes Svēto apustuļu Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīca
Amatiermāksla	Kultūras un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošinājums	Kultūras un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošinājums	Kultūras un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošinājums	Kultūras un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošinājums

3.2. LIELVĀRDES NOVADA ILGTERMIŅA PRIORITĀŠU ATBILSTĪBA EIROPAS, NACIONĀLAJIEM UN REĢIONĀLAJIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Izstrādājot Lielvārdes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ir ņemts vērā hierarhiski augstākais Latvijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija” (Latvija 2030) un galvenais dokuments reģionā - „Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000 – 2020”. Latvija kopš 2004. gada 1. maija kļuvusi par pilntiesīgu Eiropas Savienības dalībvalsti, tādēļ esam veikuši arī Eiropas stratēģijas gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei (Eiropa 2020) analīzi.

„Latvija 2030” nosaka septiņas prioritātes: Kultūras telpas attīstība; Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā, Paradigmas¹² maiņa izglītībā, Inovatīva un ecoefektīva ekonomika, Daba kā nākotnes kapitāls, Telpiskās attīstības perspektīva, Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

„Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija (RPR) 2000 – 2020” nosaka reģiona attīstības trīs galvenos virzienus: Latvijas integrētas attīstības virzītājs, konkurētspējīgs Eiropas un pasaules reģions, Iekšēji spēcīgs ilgtspējīgas attīstības reģions, Augstas dzīves kvalitātes reģions.

„Eiropa 2020” izvirza trīs prioritātes: Gudra izaugsme; Ilgtspējīga izaugsme; Integrējoša izaugsme. Prioritātes tiek realizētas ar septiņu iniciatīvu atbalstu, kas ir: „Gudrai izaugsmei” – Digitālā programma Eiropai, Inovācijas Savienība, Jaunatne kustībā; „Ilgtspējīgai izaugsmei” – Resursu ziņā efektīva Eiropa, Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā; „Integrējošai izaugsmei” – Jaunu prasmju un darbavietu programma, Eiropas platforma cīņai pret nabadzību.

Lielvārdes novada ilgtspējīgā stratēģijā ir noteiktas trīs ilgtspējīgas prioritātes: 1. Moderna pilsētlauku vide ar kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīves un atpūtas telpu; 2. Izglītota, civilizēta, kulturāla, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta, ģimeniska, uz pozitīvām pārmaiņām orientēta sabiedrība; 3. Attīstīta zaļās ekonomikas, uzņēmējdarbības un nodarbinātības telpa.

Tabulā Nr. 3.2.-1. Ir shematiski attēlota savstarpējā minēto dokumentu sasaiste ar LNIAS 2030, kā arī atzīmēta sasaiste ar Lielvārdes novada ilgtermiņa prioritātēm.

---

¹²Paradigma (gr. “modelis, tells, paraugs”) – noteikts uztveres un domāšanas modelis, pasaules redzējums, galvenie teorētiskie pieņēmumi (ietvars).

Tabula Nr. 3.2.-1. Plānošanas dokumentos noteiktie stratēģiskie principi un virzieni

„Eiropa 2020”	„Latvija 2030”	„RPR attīstības stratēģija 2000 – 2020	Lielvārdes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012 - 2030
<p>Gudra izaugsme (IP1)</p> <p>Ilgspējīga izaugsme (IP2)</p> <p>Integrējoša izaugsme (IP1, IP2, IP3)</p>	<p>Kultūras telpas attīstība (IP1)</p> <p>Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā (IP1)</p> <p>Paradigmas maiņa izglītībā (IP1)</p> <p>Inovatīva un ekoeftīva ekonomika (IP3)</p> <p>Daba kā nākotnes kapitāls (IP3)</p> <p>Telpiskās attīstības perspektīva (IP2)</p> <p>Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība (IP1)</p>	<p>Latvijas integrētas attīstības virzītājs, konkurētspējīgs Eiropas un pasaules reģions (IP3)</p> <p>Iekšēji spēcīgs ilgtspējīgas attīstības reģions (IP1)</p> <p>Augstas dzīves kvalitātes reģions (IP2)</p>	<p>IP1 Izglītota, civilizēta, kulturāla, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta, ģimeniska, uz pozitīvām pārmaiņām orientēta sabiedrība</p> <p>IP2 Moderna pilsētlauku vide ar kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīves un atpūtas telpu</p> <p>IP3 Attīstīta zaļās ekonomikas, uzņēmējdarbības un nodarbinātības telpa</p>

4. TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA

NAP 2020 viens no četriem rīcības virzieniem ir „Izcila uzņēmējdarbības vide”, kas nozīmē sakārtotu normatīvā regulējuma bāzi, prognozējamu valsts atbalsta un uzraudzības sistēmas darbību, uz uzņēmēju vajadzībām orientētus valsts pārvaldes pakalpojumus, kā arī skaidrus un konkurētspējīgus priekšnosacījumus uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, lai katrs, kurš vēlas, varētu veidot uzņēmējdarbību, strādāt un dzīvot Latvijā. NAP 2020 uzsver faktu, ka pasaulē pieaug konkurence par investīcijām, un arvien izšķirošāka loma lēmumu pieņemšanā ir uzņēmējdarbības videi. Izcilai uzņēmējdarbības videi ir jābūt starptautiski sasniedzamai.

Latviju par pievilcīgu ieguldījumu vietu padara ne tikai uzņēmējdarbības attīstības iespējas, tās dabiskās priekšrocības un izglītots darbaspēks, bet arī Latvijas atrašanās vieta Baltijas valstu grupā, Eiropas Ziemeļu valstu grupā, Baltijas jūras reģionā un Eiropas Savienībā. Latvijas ģeogrāfiskā atrašanās vieta to padarījusi par nozīmīgu tranzīta partneri gan NVS, gan Eiropas valstīm.

Rīgas plānošanas reģiona stratēģiski nozīmīgā atrašanās vieta, augstā iedzīvotāju piesaistes spēja un salīdzinoši lielā tirgus ietilpība veido reģiona ekonomisko potenciālu un sekmē nacionālo izaugsmi. Rīgas aglomerācijā koncentrējas valsts nozīmīgākie kultūras, izglītības, zinātnes, sporta, veselības aprūpes, kā arī transporta infrastruktūras objekti. Reģiona sociāli ekonomisko, tehnoloģisko un zinātnisko attīstību nosaka valsts, starpvalstu un Eiropas nozīmes attīstības centrs – Rīgas pilsēta ar tās aglomerāciju. Reģiona funkcionālā telpa ievērojami pārsniedz reģiona robežas, kas reģiona saimnieciskajā un apdzīvojuma telpiskajā struktūrā iekļauj arī apkārtējo reģionu teritorijas. Rīgas plānošanas reģiona īss ekonomiskais raksturojums: IKP 2008. gadā ir 9 840 LVL/iedz.; ekonomiski aktīvās statistikas vienības 2010. gadā ir 77 520, jaunie uzņēmumi 9 253, iedzīvotāju ienākuma nodoklis 352 LVL/iedz., nodarbināto izglītība 30 % augstākā, 35 % profesionālā, 25 % vispārējā; bezdarba līmenis 2011. gadā ir 8,7 %, bet darba samaksa 512 LVL¹³.

Iekšzemes kopprodukts (IKP) ir uzskatāms par vienu no galvenajiem teritorijas ekonomiskās attīstības rādītājiem. IKP sadalījums pa plānošanas reģioniem skaidri norāda uz Rīgas plānošanas reģiona izteikto dominanti Latvijas ekonomikā – Rīgas plānošanas reģiona IKP 2009. gadā veidoja divas trešdaļas jeb 66,0% no valsts kopējā IKP. Plānošanas reģionu secība pēc IKP uz vienu iedzīvotāju pa gadiem nav mainījies. Augstākā rādītāja vērtība 2009.gadā bija Rīgas reģionā – Ls 7867, kas ir 135,7% attiecībā pret vidējo rādītāju valstī un 69,2% attiecībā pret vidējo rādītāju Eiropas Savienībā.

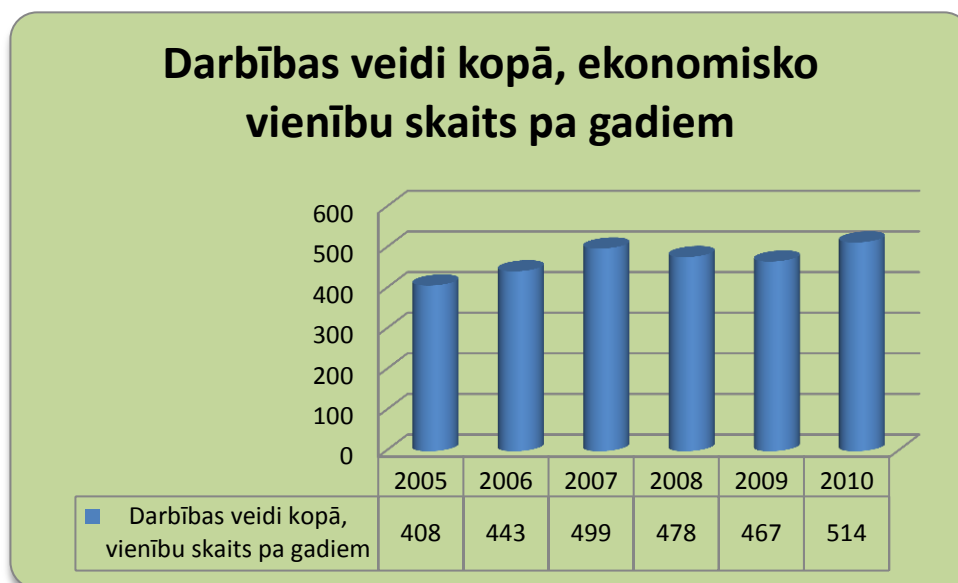
Rīgas plānošanas reģiona galvenās nozares un uzņēmējdarbības virzieni ir tirdzniecība, nekustamais īpašums, profesionālie pakalpojumi, lauksaimniecība, būvniecība, rūpniecība, transports un loģistika. Rūpniecības jomā: pārtika un dzērieni, kokapstrāde, metālapstrāde, tekstilizstrādājumu ražošana, ķīmiskā rūpniecība, farmācija. Ražošanā: mašīnu un iekārtu ražošana, farmaceitisko preparātu ražošana, medicīnisko instrumentu ražošana, organiskās ķīmijas pamatvielu ražošana. Pakalpojumos: zinātniskās pētniecības pakalpojumi, dzīvības apdrošināšana un naudas līdzekļi pensijām, tirdzniecības starpniecība. Rīgas plānošanas reģions ir uz radošumu un zināšanām balstītas ekonomikas reģions.

¹³ Rīgas plānošanas reģiona attīstības uzraudzības ziņojums 2011, RPR, Rīga, 2012, 7.lpp.

4.1. ESOŠĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS RAKSTUROJUMS LIELVĀRDES NOVADĀ

Ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaitam sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem, nozarēm, uzņēmējdarbības veidiem un lieluma grupām, saskaņā ar NACE kodiem, kopumā bija vērojama tendence pieaugt no 2005. gada līdz 2007. gadam par 91 vienību, samazināties no 2007. gada līdz 2009. gadam par 32 vienībām, pieaugt no 2009. gada līdz 2010. gadam par 47 vienībām (skat. Attēlu Nr. 4.1.- 1.).

Attēls Nr. 4.1.- 1. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits kopā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem Lielvārdes novadā 2005. – 2010. gadā

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LR Centrālās statistikas pārvaldes datus

Vislielākais ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits Lielvārdes novadā ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē (A). Laika posmā no 2005. gada līdz 2007. gadam vienību skaits šajā nozarē palielinājās par 21, 2008. gadā samazinājās par 28 vienībām, 2009. gadā samazinājās par 24 vienībām, bet 2010. gadā pieauga par 17 vienībām.

Otrs lielākais uzņēmējdarbības veids novadā ir vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu un motociklu remonts (G). Šajā jomā ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits no 2005. gada līdz 2009. gadam palielinājās par 16 vienībām, 2010. gadā samazinājās par 1 vienību.

Trešais lielākais darbības virziens novadā ir citi pakalpojumi (S) saskaņā ar NACE kodu klasifikāciju. Laika posmā no 2005. gada līdz 2006. gadam ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits samazinājās par 2 vienībām, no 2006. gada līdz 2009. gadam pieauga par 39 vienībām, 2010. gadā statuss bija nemainīgs.

Ceturtais lielākais ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits novadā ir profesionālajos, zinātniskajos un tehniskajos pakalpojumos (M), kas ir vienīgais darbības veids, kas laika posmā no 2005. gada līdz 2010. gadam pakāpeniski ir tikai pieaudzis – kopumā par 29 vienībām.

Lielvārdes novadā piektais lielākais ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits ir apstrādes rūpniecības (C) nozarē. No 2005. gada līdz 2006. gadam vienību skaits ir pieaudzis par 1 vienību, 2007. gadā bijis nemainīgs, 2008. gadā samazinājies par 6 vienībām un līdz 2010. gadam pieaudzis par 3 vienībām.

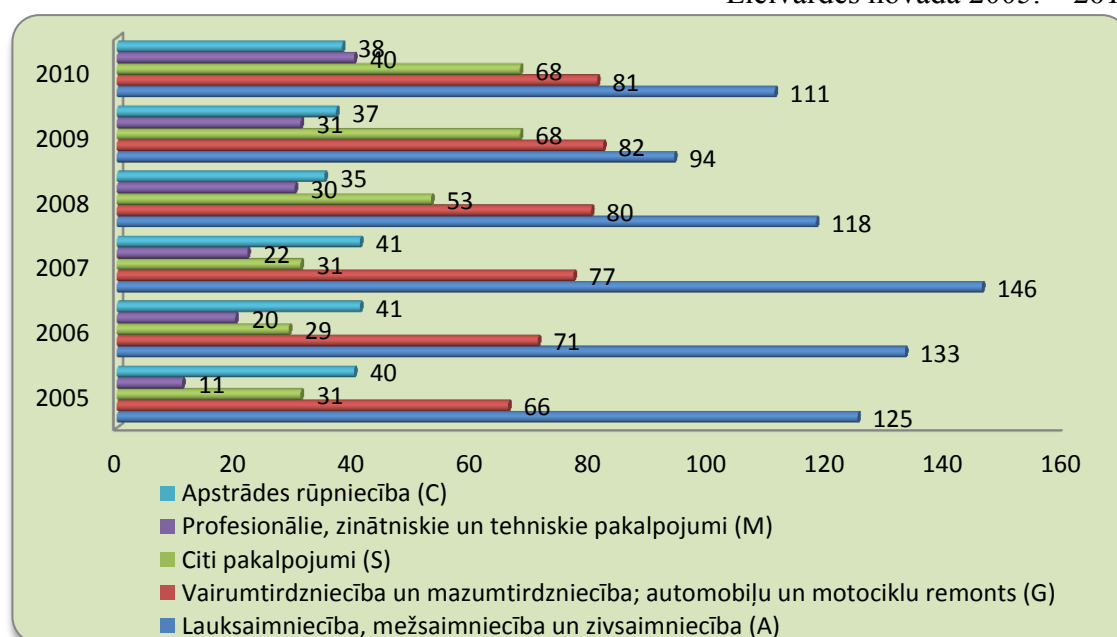
Pēdējos divos gados, kur pieejami statistikas dati (2009. un 2010. gads), bija tendence pieaugt 9 pozīcijām, samazināties 4 pozīcijām un 6 palikt nemainīgām, saskaņā ar NACE kodiem sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem, nozarēm, uzņēmējdarbības veidiem un lieluma grupām (skat. 4.1.-1.tabulu dilstošā secībā pēc vienību skaita lieluma „Economiski aktīvās tirgus sektora vienības Lielvārdes novadā 2005. – 2010. gadā”).

Tabula Nr. 4.1.- 1. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora vienības
Lielvārdes novadā 2005. – 2010. gadā

	Galvenie darbības veidi (NACE kods)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (A)	125	133	146	118	94	111
2.	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	66	71	77	80	82	81
3.	Citi pakalpojumi (S)	31	29	31	53	68	68
4.	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	11	20	22	30	31	40
5.	Apstrādes rūpniecība (C)	40	41	41	35	37	38
6.	Būvniecība (F)	19	19	27	35	36	33
7.	Veselības aizsardzība (Q)	29	30	36	31	25	28
8.	Transports un uzglabāšana (H)	25	24	23	24	24	23
9.	Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	24	21	29	21	19	19
10.	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	1	3	7	5	11	16
11.	Nav noteikta nozare	13	26	27	18	3	13
12.	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	7	9	9	8	10	9
13.	Māksla, izklaide un atpūta (R)	2	5	6	7	9	9
14.	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	6	6	8	6	5	9
15.	Izglītība (P)	2	1	4	2	6	6
16.	Finanšu un apdrošināšanas darbības (K)	2	1	2	0	2	5
17.	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde (B)	2	2	3	3	3	3
18.	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (D)	3	2	1	2	2	2
19.	Ūdens apgāde, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija (E)	nav datu				0	1
	Kopā:	408	443	499	478	467	514

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LR Centrālās statistikas pārvaldes datus

Attēls Nr. 4.1.- 2. Ekonomiski aktīvāko tirgus sektora vienību skaits kopā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem Lielvārdes novadā 2005. – 2010. gadā

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LR Centrālās statistikas pārvaldes datus

Laika posmā no 2008. gada līdz 2012. gadam reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits svārstās diezgan lielā amplitūdā (skat. Tabulu Nr. 4.1.-2.). Komercreģistrā reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits visaugstākais bija 2011. gadā – attiecīgi 72 un 10 uzņēmumi, savukārt, reģistrēto uzņēmumu skaits viszemākais bija 2009. gadā – 20 uzņēmumi un likvidēto uzņēmumu skaits 2009. un 2010. gadā – 4 uzņēmumi. Novadā biežāk reģistrētās uzņēmējdarbības formas¹⁴ uz 2012. gada 25. oktobri bija sabiedrības ar ierobežotu atbildību (SIA) - 434 uzņēmumi, zemnieku saimniecības (ZEM) - 155 uzņēmumi, individuālie komersanti (IK) - 50 uzņēmumi, individuālie uzņēmumi (IU) – 38, uzņēmumi un kooperatīvās sabiedrības (KB) – 5.

Tabula Nr. 4.1.-2. Reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits Lielvārdes novadā 2008. – 2012. gadā

	2008		2009		2010		2011		2012		Kopā	
	Reģ.	Likv.	Reģ.	Likv.	Reģ.	Likv.	Reģ.	Likv.	Reģ.	Likv.	Reģ.	Likv.
Komercreģistrs												
	42	6	20	4	41	4	72	10	51	5	482	37
Uzņēmumu reģistrs												
	0	8	0	5	0	16	1	2	1	0	183	228
KOPĀ	42	14	20	9	41	20	73	12	52	5	665	265

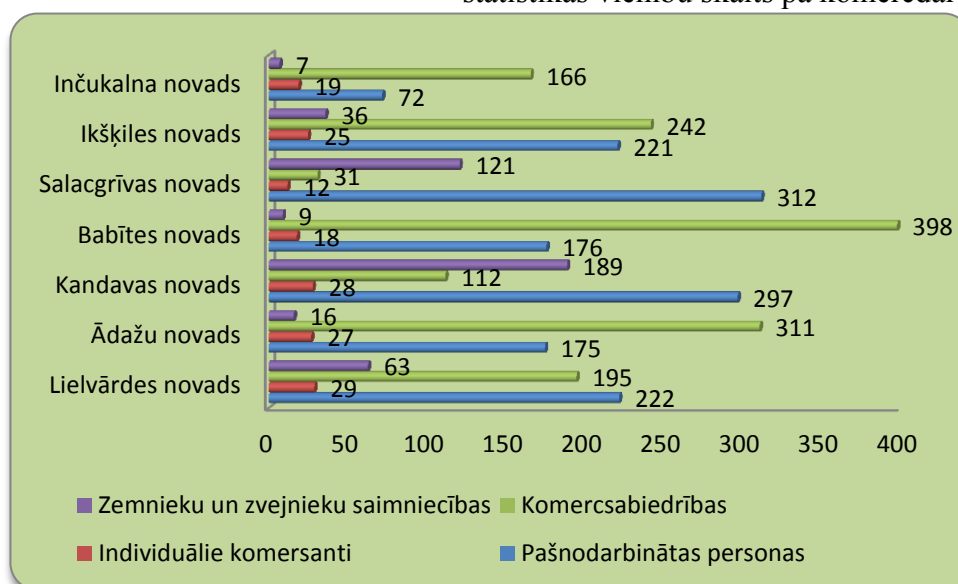
Informācijas avots: Lursoft

Saskaņā ar VARAM datiem, Lielvārdes novadā ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām 2010. gadā kopā bija 509, no tiem 222 pašnodarbinātie, 29 individuālie komersanti, 195 komercsabiedrības, 63 zemnieku saimniecības. Salīdzinājumā ar citām sešām līdzīgām pašvaldībām pēc iedzīvotāju skaita, pašnodarbināto skaita ziņā pašvaldība atrodas

¹⁴ Avots: Lursoft

3. vietā, individuālo komersantu – 1. vietā, komercsabiedrību – 4. vietā, bet zemnieku saimniecību ziņā – 3. vietā (skat. Attēlu Nr. 4.1.- 3.)

Attēls Nr. 4.1.- 3. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām

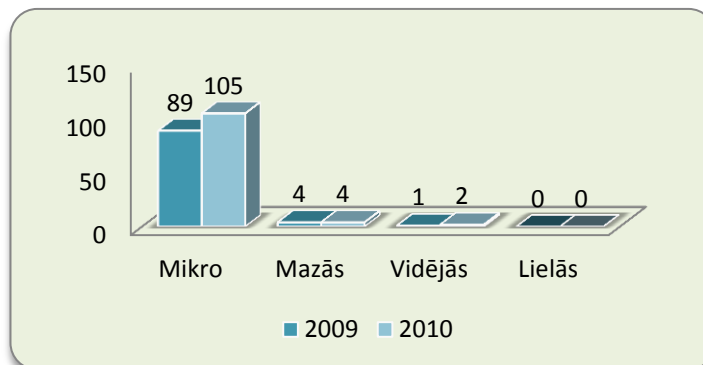
Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LR Centrālās statistikas pārvaldes datus

2010. gadā Lielvārdes novadā ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir 44,8%. Salīdzinājumam kaimiņu novados: Ikšķiles novadā 60,5 vienības, Ogres novadā 51,1 vienības un Ķeguma novadā 51,0 vienības.

Lielvārdes novadā ir mikrouzņēmumi, mazi un vidēji uzņēmumi. Novadā šobrīd nav lielo uzņēmumu. Visvairāk uzņēmumu darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības, vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarēs, automobiļu un motociklu remonta jomā. Lauksaimniecības un mežsaimniecības grupā, kas Lielvārdes novadā ir visvairāk attīstīta, 2009. gadā darbojās pavisam kopā 94 vienības, no tām 89 ir mikro vienības (37 pašnodarbinātās personas, 7 komercsabiedrības, 1 individuālais komersants un 44 zemnieku saimniecības), 4 mazās vienības (komercsabiedrības) un 1 vidējā vienība (komercsabiedrība). Savukārt 2010. gadā darbojās pavisam par 17 vienībām vairāk – kopā 111 vienības, no tām 105 mikro vienības (44 pašnodarbinātās personas, 8 komercsabiedrības, 1 individuālais komersants un 52 zemnieku saimniecības), 4 mazās vienības (komercsabiedrības) un 2 vidējās vienības (komercsabiedrības) – skat. Attēlu Nr. 4.1.- 4.

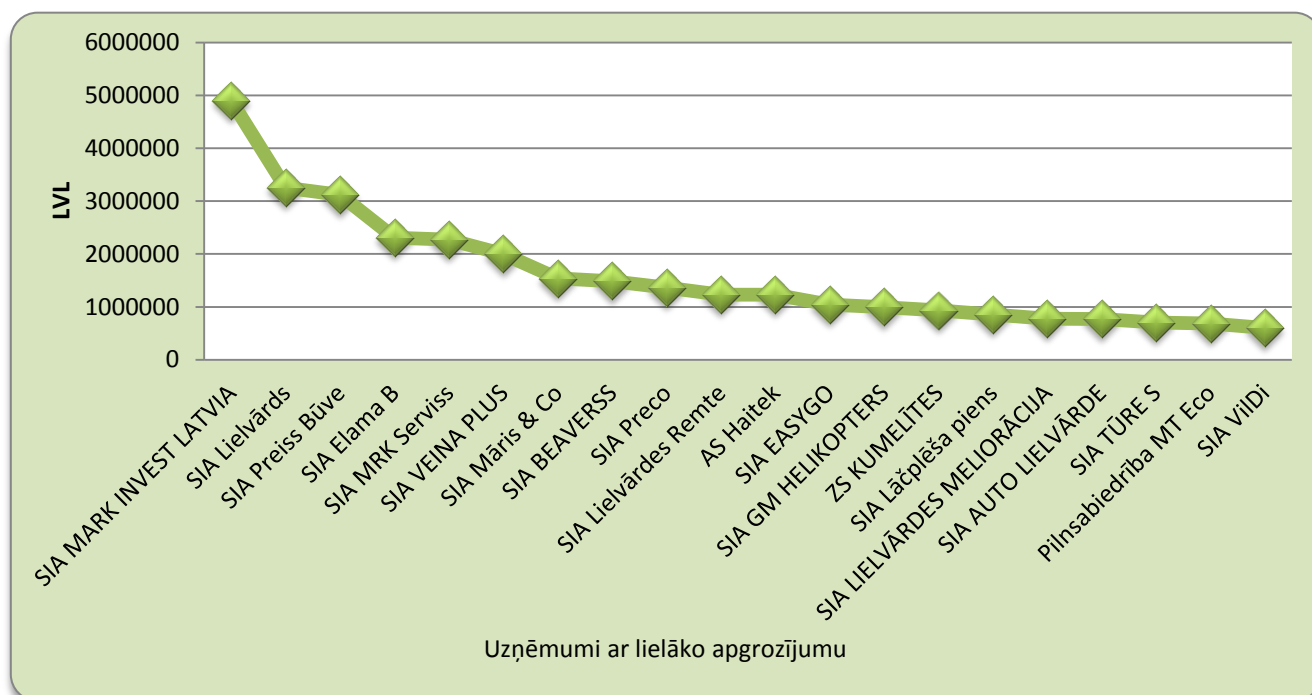
Attēls Nr. 4.1.- 4. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora vienības Lielvārdes novadā lauksaimniecībā un mežsaimniecībā

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LR Centrālās statistikas pārvaldes datus

Uzņēmumi Lielvārdes novadā ar vislielāko gada apgrozījumu 2011. gadā (*dilstošā secībā*) - SIA „MARK INVEST LATVIA” (grants un smilts karjeru ieguve, māla un kaolīna ieguve), SIA „Lielvārds” (grāmatu izdošana, izdevējdarbība, izglītība), SIA „Preiss Būve” (būvdarbi), SIA „Elama B” (degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās, automobiļu apkope un remonts) un SIA „MRK Serviss” (cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana).¹⁵ Attēlā Nr. 4.1.- 6 uzrādīti divdesmit lielākie uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2011. gadā.

Attēls Nr. 4.1.- 6 Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu Lielvārdes novadā 2011. gadā

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LURSOFT datus

¹⁵ Avots: https://www.lursoft.lv/estadistic?act=UR_STAT&novads=100015436&id=391

Lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji 2011. gadā (*dilstošā secībā*) – Lielvārdes novada pašvaldība, SIA „Beaverss” (mežizstrāde, lauksaimniecība un medniecība, zvejniecība, ogļu un brūnogļu ieguve, kūdras ieguve), SIA „MRK Serviss” (cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana), SIA „MARK INVEST LATVIA” (grants un smilts karjeru ieguve, māla un kaolīna ieguve), SIA „Lāčplēša piens” (piena lopkopība), SIA „Lielvārdes Remte” (tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana), SIA „Māris&Co” (mazumtirdzniecība), SIA „PRECO” (metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana), SIA „Lāčplēsis ZF” (dzīvnieku audzēšana, lauksaimniecība un medniecība, apģērbu piederumu ražošana, dzīvu lopu vairumtirdzniecība) un SIA „GM Helicopters” (kravu aviopārvadājumi, regulārais gaisa transports, izmitināšana viesu mājās)¹⁶.

Uzņēmumi ar lielāko apgrozījuma pieaugumu 2011. gadā attiecībā pret 2010. gadu bija – a/s „Haitek” (par 83%, lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība), SIA „GM HELICOPTERS” (77%, kravu aviopārvadājumi), SIA „ECO BUILD LATVIA” (64%, kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība), SIA „MARK INVEST LATVIA” (39%) un SIA „BEAVERSS” (26%, mežizstrāde).¹⁷

Reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedz novadā esošo ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitu, jo daļa uzņēmumu saimniecisko darbību Lielvārdes novadā neveic.

4.2. RAŽOŠANAS TERITORIJAS UN ĀRVALSTU INVESTĪCIJAS

Saskaņā ar Teritorijas plānojumu, Lielvārdes novadā ir teritorijas, kurām teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir „ražošanas teritorijas (pilsētā darījumu – ražošanas teritorijas)”¹⁸:

- Lielvārdes pilsētā – 50 ha (t.sk. pašvaldības 12 ha);
- Lielvārdes pagastā – 40 ha;
- Jumpravas pagastā – 100 ha (t.sk. pašvaldības 0,7 ha);
- Lēdmanes pagastā – 60 ha (t.sk. pašvaldības 1 ha).

Lielvārdes novadā teritorijas, kurām plānotā (atļautā) izmantošana ir noteikta **ražošanas teritorijas** (pilsētā darījumu – ražošanas teritorijas) aptuveni ir **250 ha** platībā. Lielākā daļa no Lielvārdes pilsētā rūpnieciskajai ražošanai atvēlētās teritorijas atrodas līdzās A6 šosejai un Rīgas – Daugavpils dzelzceļa līnijai.

Papildus minētajām ražošanas teritorijām, ražošanu var attīstīt arī citās teritorijās, tajā skaitā, lauksaimniecības zemēs, mežu teritorijās, jauktas apbūves teritorijās u.c. teritorijās.

Jumpravas pagastā atrodas lielākā daļa – 41 % no kopējās Lielvārdes novada ražošanas teritorijas, līdzīga teritorijas platība ir Lēdmanes pagastam (23 %) un Lielvārdes pilsētai (21 %), bet Lielvārdes pagastā atrodas 15 % ražošanas teritorijas.

Attēlos Nr. 7.- 1. un 7.2.- 2. (36 lpp.) skatāma esošā Lielvārdes novada un Lielvārdes pilsētas telpiskā struktūra. Telpiskajā struktūrā iezīmētas mežu, apbūves un tehniskās teritorijas, lauksaimniecības zemes, jauktās darījumu – ražošanas teritorijas, ūdens telpa, augstsprieguma elektrolīnijas, gāzesvads, vietējās nozīmes ceļi, autotransporta maģistrāle un dzelzceļš.

¹⁶ Avots: Valsts ieņēmumu dienests

¹⁷ Avots: www.lursoft.lv

¹⁸ Platības ir aptuvenas.

Lēdmanes un Jumpravas pagastos, galvenokārt, ražošanas teritorijas noteiktas īpašumiem, kuros notiek lauksaimnieciskā ražošana – ražošanas teritorija noteikta maza – ap ēkām;

Lielvārdē lielākā ražošanas teritorija ir Lielvārdes pilsētas rietumu daļā (*bijusī Lauku tehnikas teritorija*) un Lāčplēša alus darītavas teritorijā. Lielvārdes pagastā - galvenokārt Kaibalā (augkopības komplekss, siltumnīcu teritorija, zvēru ferma u.c.).

Novadu veidojošo pagastu teritorijas plānojumā kā ražošanas teritorijas atzīmētas arī vairāk kā 15 zemnieku saimniecības. Pašvaldības teritorijas ir iznomātas vai uz tām atrodas pašvaldībai piederoši nekustamie īpašumi.

4.2.-3. attēlā „Prioritāri attīstāmās teritorijas Lielvārdes novadā” un 7.-7.2. attēlā „Lielvārdes novada telpiskā perspektīva, transporta koridori un infrastruktūra” ir skatāmas zonas novada teritorijā, kur stratēģiski plānota uzņēmējdarbības attīstība. Uzņēmējdarbības atbalsta vietas, galvenokārt, ir plānotas transporta attīstības galveno virzienu tuvumā un vietās, kur pieejams gāzesvads un elektrības augstsprieguma līnija. Iezīmētas ir trīs teritorijas – gar valsts autoceļiem A6/ E22 Lielvārdes pilsētā un P80 Lēdmanē, Lēdmanes centrs un Jumpravas centrs.

Attēls Nr. 4.2.-3. Prioritāri attīstāmās teritorijas Lielvārdes novadā

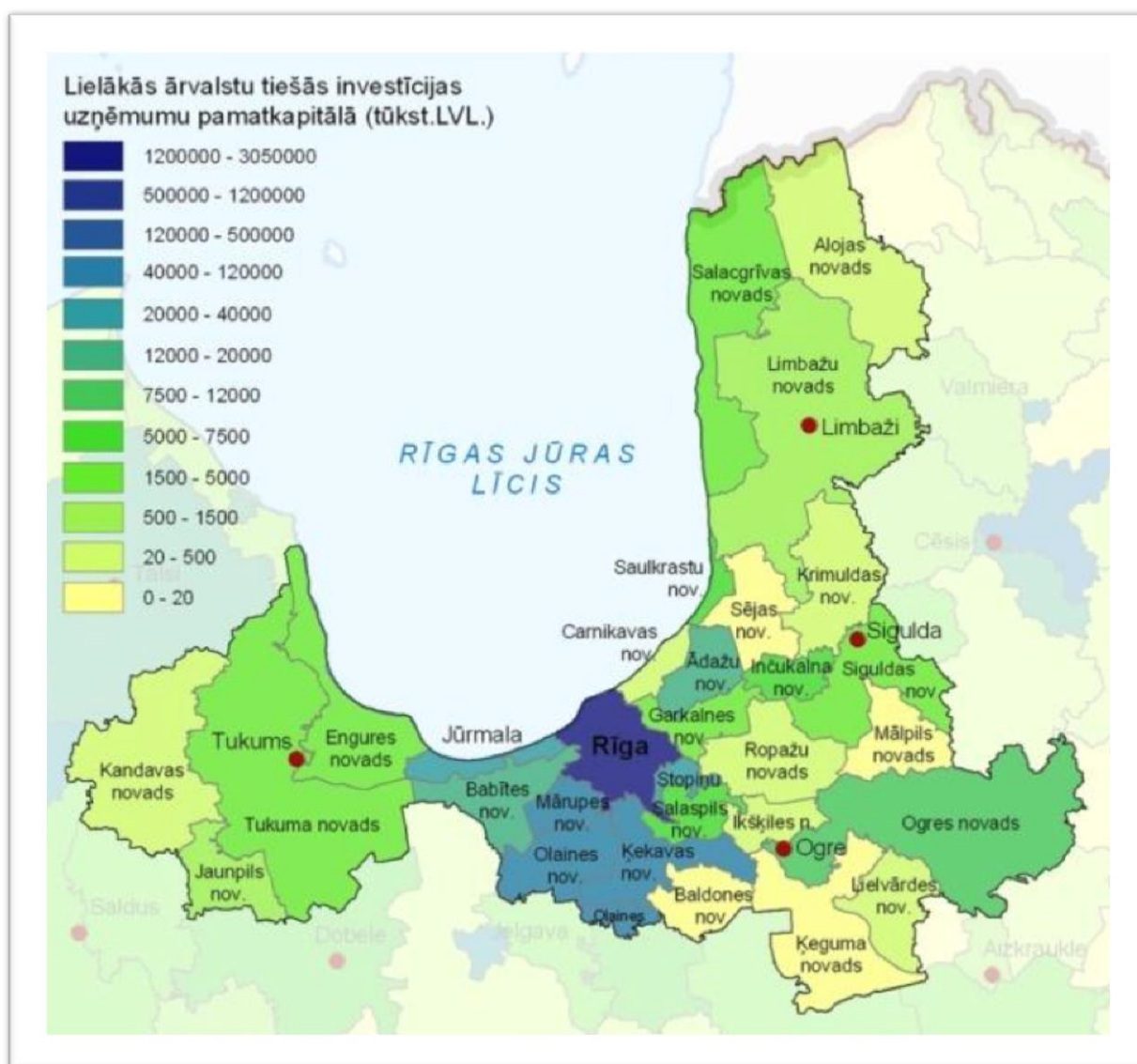

ĀRVALSTU INVESTĪCIJAS

2010. gadā Rīgas reģionā nefinanšu investīciju¹⁹ apjoms ir 1252,2 mlj. latu jeb 57,7 % no Latvijas nefinanšu investīcijām. Tomēr jāpiebilst, ka Rīgas reģionā 2010. gadā nefinanšu investīciju apjoms uz vienu iedzīvotāju bija 2,5 reizes zemāks, nekā 2007. gadā, kad šis rādītājs bija visaugstākais.

Lielvārdes novads attiecībā uz lielākajām ārvalstu tiešajām investīcijām uzņēmumu pamatkapitālā atrodas starp pašvaldībām, kur investīciju lielums ir no 20 līdz 500 tūkst. Ls (kopā ar Ropažu un Alojās novadiem Rīgas plānošanas reģiona pašvaldībās). Zemāks investīciju līmenis (līdz 20 tūkst. Ls) ir Ķeguma, Mālpils, Baldones un Sējas novados. Visaugstākajā pozīcijā (1200000 – 3050000 tūkst. Ls) atrodas RPR centrs - Rīga. Skat. Attēlu Nr. 4.2. - 4.

Attēls Nr. 4.2. - 4. Ārvalstu tiešās investīcijas uzņēmumu pamatkapitālā Rīgas plānošanas reģiona pašvaldībās

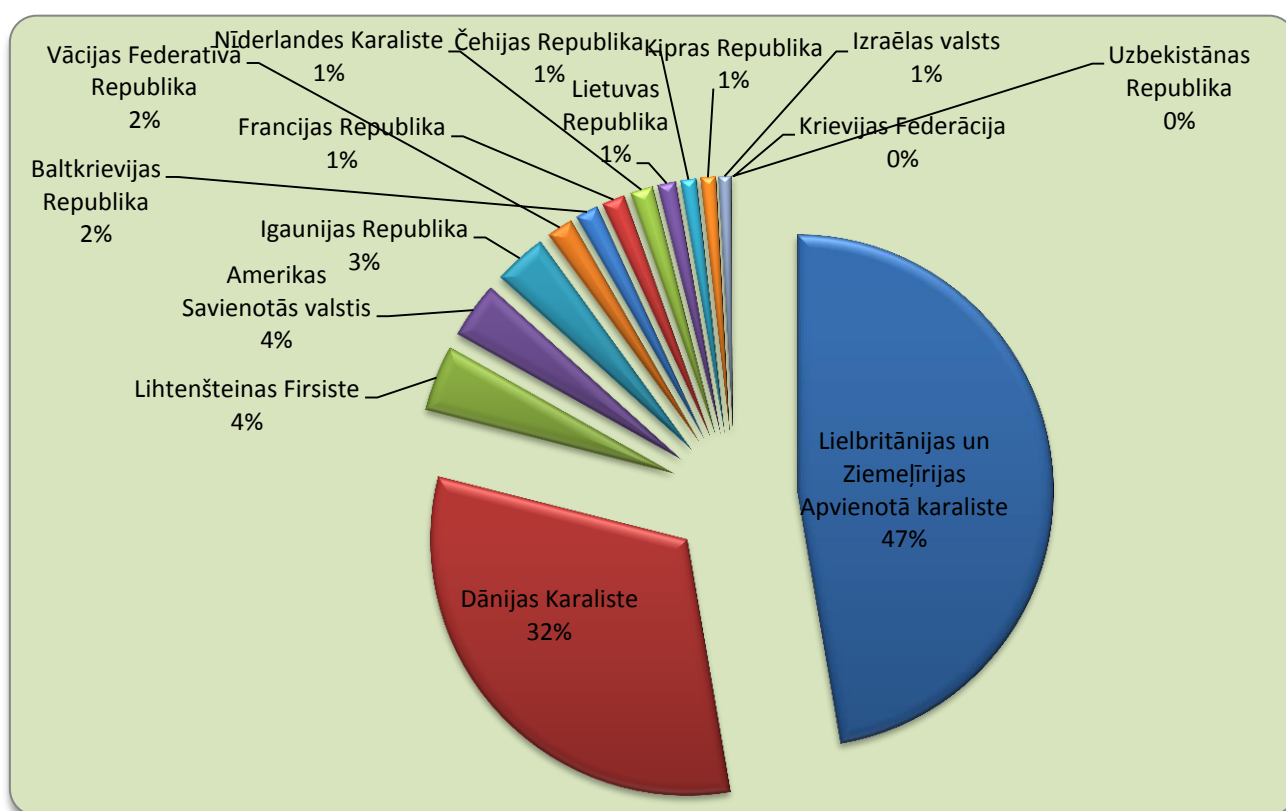

Avots: „Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni 2010-2011”

¹⁹ Nefinanšu investīcijās ietverti ilgtermiņa nemateriālie ieguldījumi, dzīvojamās ēkas, citas būves un celtnes, ilggadīgie stādījumi, tehnoloģiskās mašīnas un iekārtas, pārējie pamatlīdzekļi un inventārs, kā arī pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto būvobjektu un kapitālā remonta izmaksas (Centrālā statistikas pārvalde)

Laika posmā no 1991. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 17. oktobrim Lielvārdes novads saņēmis **137 423 LVL** ārvalstu tiešās investīcijas uzņēmumu pamatkapitālā – skat. Attēlu Nr. 4.2. - 5. Lielākās investīcijas bijušas no Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes (65 000 LVL jeb 47% no kopējā investīciju apjoma - kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība, ražošanas iekārtu un ierīču uzstādīšana), Dānijas (43 500 LVL jeb 32% - metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana), Lihtenšteinas Firsistes (5 700 LVL - kravu pārvadājumi pa autoceļiem), Amerikas Savienotajām valstīm (4 900 LVL), Igaunijas Republikas (4 600 LVL - lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība, degvielas, rūdas, metāla un rūpniecisko ķīmikāliju vielu vairumtirdzniecības un starpnieku darbība, galdnieku darbi) un Vācijas Federatīvās Republikas (2 320 LVL – grīdas un sienu apdare, elektroenerģijas ražošana, apgāde un sadale). Pēdējos gados Lielvārdes novadā nozīmīgas investīcijas nav bijušas.

Attēls Nr. 4.2. - 5. Ārvalstu tiešās investīcijas Lielvārdes novada uzņēmumu pamatkapitālā laikā no 1991. līdz 2012.gadam

Informācijas avots: Lielvārdes novada pašvaldība, izmantojot LURSOFT datus

Investīciju piesaistes metodes, pieejamas Lielvārdes novadā:

No 2011. gada par investīcijām šajās nozarēs, kas lielākas par 3 miljoniem latu (4,3 milj. eiro), uzņēmumi saņem uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaidi 25 % apmērā no ieguldījuma summas. Par investīcijām, kas ir lielākas par 35 miljoniem latu, tiek piemērota nodokļa atlaide 15 %.

Investīciju piesaiste valstī notiek arī izmantojot citas metodes. Piemēram, investori var iegūt uzturēšanās atļauju Latvijā – un līdz ar to arī visā Eiropas Savienībā, ja tie iegādājas nekustamo īpašumu 142 000 eiro vērtībā Rīgā, vai 71 000 eiro vērtībā citos Latvijas novados, nogulda 285 000 eiro Latvijas banku subordinētajā kapitālā vai arī iegulda 36 000 eiro uzņēmuma pamatkapitālā.

No valsts puses mērķtiecīgi tiek virzīta arī tūrisma attīstība, ieguldot līdzekļus mārketinga kampaņās, kā arī attīstot infrastruktūras objektus. Tūrisma nozares uzņēmumiem tiek piemērota arī samazinātā pievienotās vērtības nodokļa likme – 12 % standartlikmes 22 % vietā.

Finansiāls valsts atbalsts uzņēmējiem, galvenokārt, pieejams no Eiropas Savienības struktūrfondiem konkrētu projektu īstenošanai. Ārpus ES līdzfinansētajām programmām īpašu atbalsta programmu nav daudz, un tās, galvenokārt, vērstas uz mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu atbalstu, kas ir viens no veidiem, kā Latvija cenšas risināt bezdarba problēmu.

Lielvārdes novadā nepieciešams izstrādāt stratēģiju uzņēmējdarbības mārketingam un investīciju piesaistei, kā arī izveidot institūcijas uzņēmējdarbības atbalstam un rosināt uzņēmējdarbības klāsteru/-u izveidi novada teritorijā.

4.3. PRIORITĀRĀS NOZARES

Lielvārdes novadā turpina attīstīties esošās nozares. Novadā veiktie ieguldījumi infrastruktūrā, izglītībā un pētniecībā veicina uzņēmējdarbību, kurā tiek izmantotas inovatīvas tehnoloģijas un radīta produkcija ar augstu pievienoto vērtību.

LIELVĀRDES NOVADA TERITORIJAS SPECIALIZĀCIJA

Lielvārdes novads ir atvērts jebkurai tautsaimniecības nozarei, kas ir saimnieciski un ekonomiski pamatota un nenodara būtisku kaitējumu videi.

Lielvārdes novads atbalsta informācijas tehnoloģiju un atjaunojamo energoresursu izmantošanu uzņēmējdarbībā. Uzņēmējiem, atbilstoši reģistrētās uzņēmējdarbības formai, ES struktūrfondos dažādu aktivitāšu ietvaros iespējams pretendēt uz finansējumu savas uzņēmējdarbības uzsākšanai, turpināšanai un veicināšanai.

Lielvārdes novada teritorijas specializācija ir:

Ražošanas nozares - **lauksaimniecība un mežsaimniecība, ieguves rūpniecība, apstrādes rūpniecība, būvniecība** (skat. Attēlu Nr. 4.3.1. - 1).

Pakalpojumu nozares - **tirdzniecība, transports un sakari, izglītība, veselības aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana, viesnīcas un restorāni, pārējie komunālie, sociālie un individuālie pakalpojumi.**

Attēls Nr. 4.3.1.- 1 Lielvārdes novada prioritārās ražošanas nozares

Stratēģiskie mērķi (SM) novada ekonomiskajai attīstībai:

1. Atbalstīt novada esošās ražošanas nozares - lauksaimniecību un mežsaimniecību, apstrādes rūpniecību.
2. Izstrādāt stratēģiju uzņēmējdarbības atbalstam un mārketingam, kā arī izveidot institūcijas uzņēmējdarbības atbalstam un uzņēmumu klāsteru izveidei.
3. Sekmēt līdzsvarotu lauksaimniecības, ražošanas, tūrisma, rekreācijas, loģistikas un pakalpojumu nozaru attīstību, kas veicina ekonomisko izaugsmi.
4. Sekmēt izaugsmi ar inovācijām, kam ir nepieciešams piemērot jaunās tehnoloģijas, attīstīt jaunus produktus, mainīt ražošanas procesu un atbalstīt jaunu pieprasījuma veidu.
5. Atbalstīt nodarbinātību laukos un saglabāt lauku apgabalu sociālo struktūru.
6. Uzlabot lauku ekonomiku un veicināt dažādošanu, lai nodrošinātu vietējiem lauksaimniekiem iespējas realizēt savu potenciālu.
7. Atzīt strukturālu dažādību lauksaimniecības sistēmās, uzlabot apstākļus mazajiem lauksaimniekiem un attīstīt vietējo tirgu.

8. Atbalstīt konkurētspējīgu un augstas pievienotās vērtības produktu izstrādi uzņēmējdarbībai, pamatojoties uz ģeogrāfiski stratēģiskā novietojuma potenciālu.
9. Atbalstīt inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību novadā, līdzdarbojoties RPR aktivitātēs (reģionāla inovāciju sistēma, pētniecības institūciju internacionalizācija, klāsteru attīstība, starptautiski konkurētspējīga izglītība, uzņēmējdarbības veicināšana, pievilcīga pilsētvide & starptautiskais tīklojums).

5. ILGTERMIŅA PERSPEKTĪVAS ATTĪSTĪBAS KVANTITATĪVIE RĀDĪTĀJI

„Eiropa 2020” Eiropas Savienībai pieņēmusi 5 pamatmērķus. Šie ES līmenī noteiktie mērķi katrā dalībvalstī ir piemēroti katras valsts līmeņa mērķos, ņemot vērā īpašos apstākļus un stāvokli tajā.

ES mērķi un rādītāji, kuri jāsasniedz līdz 2020. gadam:

1. Nodarbinātība — jānodarbina 75 % cilvēku vecumā no 20 līdz 64 gadiem.
2. Pētniecība un attīstība - pētniecībā un izstrādē paredzēts ieguldīt 3 % Eiropas Savienības IKP.
3. Klimata pārmaiņas un enerģētika — siltumnīcefekta gāzu emisija jāsamazina par 20 % (vai pat 30 %, ja pastāvētu attiecīgi nosacījumi) salīdzinājumā ar 1990. gadu, 20 % enerģijas jāiegūst no atjaunojamiem avotiem, par 20 % jāuzlabo energoefektivitāte.
4. Izglītība - skolu nebeigušo jauniešu īpatsvars jāsamazina zem 10% robežas, vismaz 40 % cilvēku vecumā no 30 līdz 34 gadiem jāiegūst augstākā izglītība.
5. Nabadzība un sociālā atstumtība — vismaz par 20 miljoniem jāsamazina to cilvēku skaits, kuri dzīvo nabadzībā vai ir sociāli atstumti (vai kuriem draud šāds liktenis).

Lielvārdes novada stratēģisko mērķu **kvantitatīvie rādītāji**, kuri augošā vai dilstošā secībā jāsasniedz līdz 2030. gadam saistībā ar ES 2020, skatāmi tabulā Nr. 5.-1.

Par diviem rādītājiem informācija nav pieejama:

Pētniecība un attīstība – novada ietvaros nav aprēķināms rādītājs, jo nav zināms novada IKP.
Klimata pārmaiņas un enerģētika — siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana salīdzinājumā ar 1990. gadu, 20 % enerģijas iegūšana no atjaunojamiem avotiem, energoefektivitātes uzlabošana par 20 %. Pašlaik Lielvārdes novadam tiek izstrādāts Ilgtspējīgas Enerģijas Rīcības plāns (IERP) – plānā tiek iekļauti klimata pārmaiņu un enerģētikas rādītāji.

Tab. Nr. 5.- 1. Lielvārdes novada kvantitatīvie rādītāji līdz 2030. gadam

Dalībvalstu mērķi	Nodarbinātības līmenis	Pētniecība un attīstība % no IKP	CO2 emisiju samazināšanas mērķi	Atjaunojamie energoresursi	Energoefektīvi tāte — enerģijas patēriņa samazinājums Mtoe	Priekšlaicīga mācību pārtraukšana	Augstākā izglītība personām vecumā no 30-34	Tās iedzīvotāju daļas samazināšana, kuru apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība (personu skaits)
ES pamatmērķis	75 %	3 %	-20 % (salīdzinājumā ar 1990. gadu)	20 %	Energoefektivitātes pieaugums par 20 % jeb 368 Mtoe	10 %	40 %	20 000 000
Latvijas mērķis	73 %	1,5%	17 %	40 %	0,67	13,4 %	34 - 36 %	121 000
Lielvārdes novads 2012. gadā	47,43 %	---	6 %	24,1 % *	---	1 %	6,7 %	1 879
Lielvārdes novads 2030. gadā	60 %	---	20 %	40,6 % *	---	0,5 %	30 %	1 200

*No primārā enerģijas patēriņa

Dažādi kritēriji ietekmē iepriekš minēto prognozēto rādītāju sasniegšanu.

Piemēram, attiecībā uz nodarbinātības līmeni, Latvijā vērojams strukturālais bezdarbs, kas nozīmē speciālistu trūkumu atsevišķās jomās. No 2000. gada līdz 2010. gadam Latviju pametuši 213 000 valstspiederīgo, no kuriem 85 % bija darbaspējas vecumā. Valsts turpmākā demogrāfijas un migrācijas politika un uzsvars uz dzimstības palielināšanu, prom aizbraukušo valstspiederīgo atgriešanos Latvijā, kas ir liels potenciāls darba tirgum valstī, turpmāk noteiks arī gan nodarbinātības līmeni, gan augstākās izglītības ieguvēju skaitu, gan mācību pārtraukušo iedzīvotāju daudzumu Lielvārdes novadā.

III LIELVĀRDES NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Neraugoties uz to, cik daudzās un kādās vietās koncentrēsies attīstība, konkurētspējīgas un pievilcīgas būs tās teritorijas, kas piedāvās kvalitatīvu un pievilcīgu dzīves vidi, kā arī plašu pieejamo publisko pakalpojumu piedāvājumu un transporta infrastruktūru (Latvijas ilgtermiņīgās attīstības stratēģija līdz 2030. gadam).

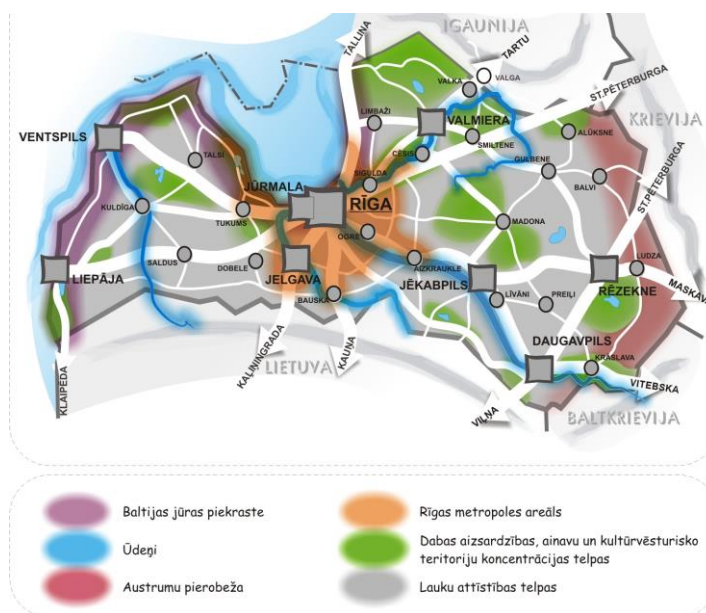
Lielvārdes novada telpiskās attīstības perspektīva veidota, lai nodrošinātu novada ilgtermiņīgu attīstību, ievērojot Eiropas, Latvijas un reģionālas nozīmes plānošanas dokumentus, novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), mērķus, prioritātes un teritorijas specializāciju.

Novada telpiskā attīstība virzīta uz teritorijas potenciāla izmantošanu un attīstību visās dimensijās - ekonomiskajā, sociālajā un vides. Novada ilgtermiņa telpiskā perspektīva paredz, ka novadam jāklūst par modernu pilsētlauku vidi - labiekārtotu, pievilcīgu un drošu dzīves, darba un atpūtas vietu, uzņēmējdarbības novadu ar sakārtotu infrastruktūru un nodrošinātu ražošanas telpu, dabas vērtību, izglītības, kultūras, tūrisma un pakalpojumu saņemšanas vietu, kurā dzīvo un strādā izglītoti, sabiedriski aktīvi, sociāli nodrošināti, ģimeniski, uz pozitīvām pārmaiņām orientēti cilvēki.

6. LIELVĀRDES NOVADS LATVIJAS UN RĪGAS REĢIONA TĒLPISKAJĀ STRUKTŪRĀ

Lielvārdes novads Latvijas nākotnes telpiskajā struktūrā iezīmēts kā Rīgas metropoles areāla sastāvdaļa un lauku attīstības telpa, kurai cauri virzās starptautiskas nozīmes transporta koridori.

Attēls Nr. 6. - 1. Latvijas nākotnes telpiskā struktūra

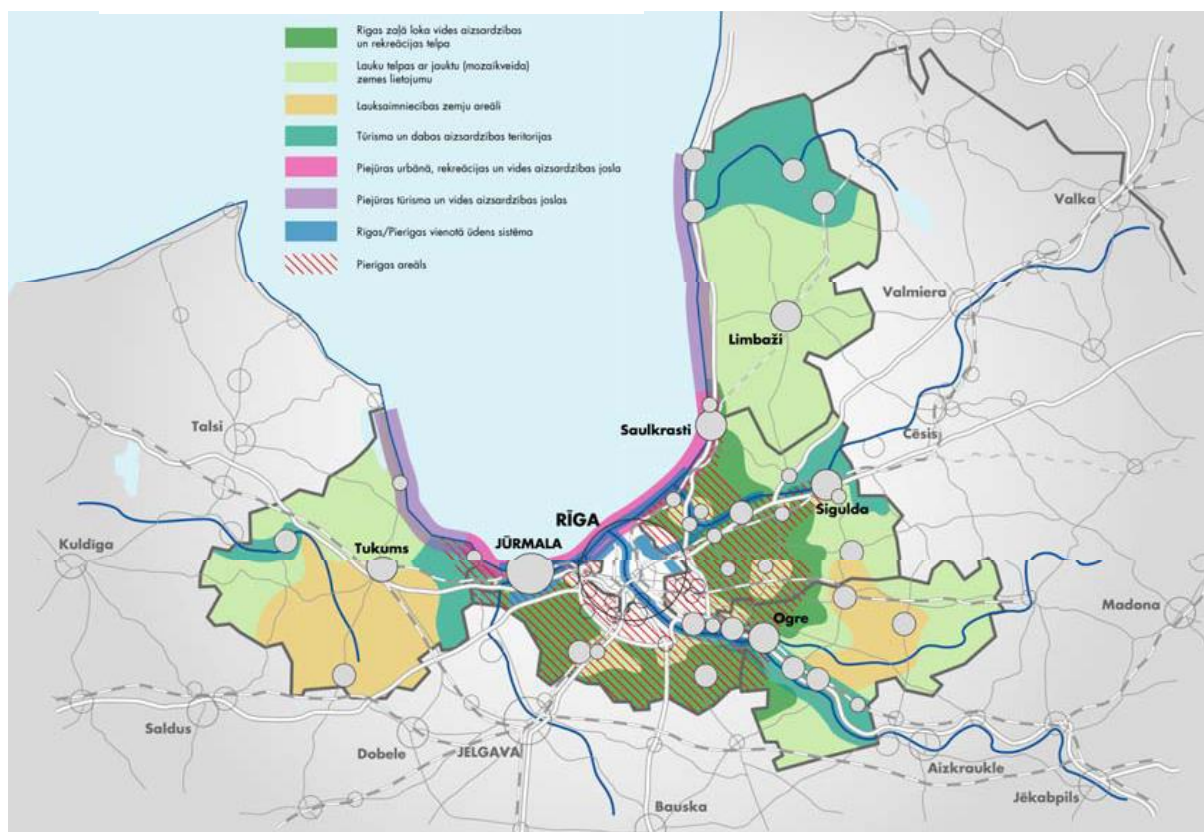

Avots: Latvijas ilgtermiņīgās attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

Rīgas plānošanas reģiona perspektīvajā telpiskajā struktūrā Lielvārdes novads ir:

1. Tūrisma un dabas aizsardzības teritorija (Lielvārdes pilsēta).
2. Lauksaimniecības zemju areāls (Lēdmanes pagasts).
3. Lauku telpa ar jauktu mozaīkveida zemes lietojumu un dažādu saimniecisko darbību (Jumpravas pagasts).

Attēls Nr. 6. - 2. Rīgas reģiona perspektīvā telpiskā struktūra

Avots: Rīgas plānošanas reģions

7. NOZĪMĪGĀKIE ESOŠĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ELEMENTI UN VĒLAMĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS IZMAIŅAS ILGTERMIŅĀ

7.1. Nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi

Apbūves zemes ir galvenais telpiskās struktūras elements pilsētā un ciemu teritorijās.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem apmēram pusi no novada teritorijas, lielākās platības atrodas Lēdmanes un Jumpravas pagastos.

Meži klāj apmēram trešo daļu novada teritorijas, lielākās mežu platības ir Jumpravas pagastā.

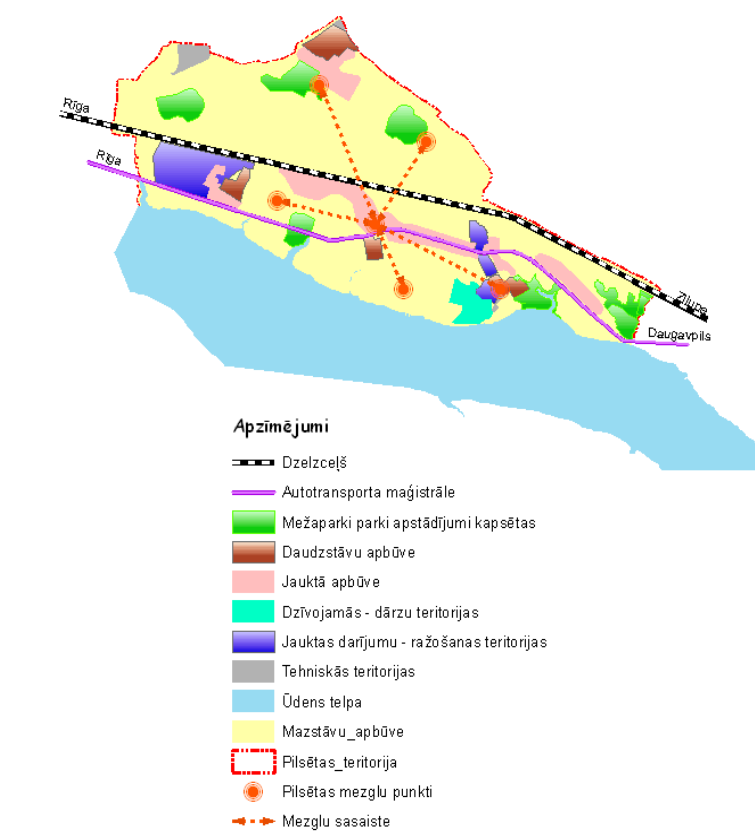
Ražošanas teritorijas novada telpiskajā struktūrā ieņem salīdzinoši mazas platības, bet novadā raksturīgi, ka ražošana notiek arī citās funkcionālajās telpās, t.sk. lauksaimniecības, meža, apbūves teritorijās.

Karjeri (dolomīta, smilts – grants, smilts) atrodas Jumpravas pagastā.

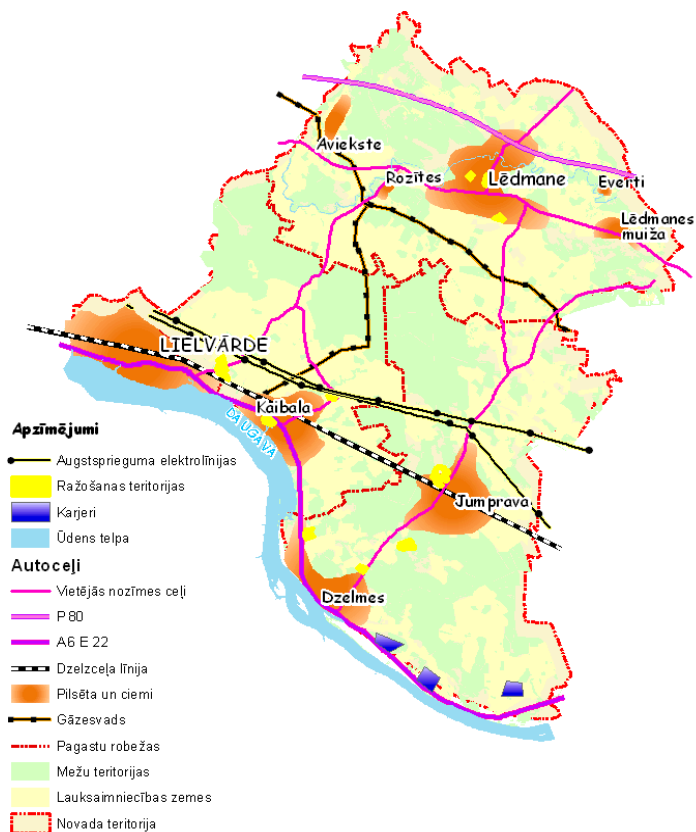
Esošā Lielvārdes pilsētas (sk. attēlu Nr. 7.- 1.) un esošā Lielvārdes novada (sk. attēlu Nr. 7.- 2.) telpiskā struktūra attēlota, ietverot ne tikai galvenās, bet visas esošās funkcionālās telpas.

Attēls Nr. 7. - 1. Esošā Lielvārdes pilsētas telpiskā struktūra

Attēls Nr. 7. - 2. Esošā Lielvārdes novada telpiskā struktūra

7.2. Telpiskās struktūras perspektīvie virzieni

Plānojot novada telpisko attīstību noteikti telpiskās uzbūves perspektīvie virzieni:

1. Policentriskas apdzīvojuma *sistēmas* izveidošana un attīstība, lai nodrošinātu līdzvērtīgas ekonomiskās attīstības iespējas visā teritorijā un vienlīdz labvēlīgus sadzīves un darba apstākļus visu apdzīvoto vietu iedzīvotājiem, novēršot vai būtiski mīkstinot teritoriju izvietojuma un apdzīvoto vietu tipa noteikto iespēju nevienlīdzību.
2. Sakārtota infrastruktūra (sociālā, satiksmes, sakaru, enerģētikas, vides, tūrisma u.c.) un tās *dzīvotspējas* nodrošinājums.
3. Lauku *atdzīvināšana* un daudzveidīga attīstība.
4. Pievilcīgas uzņēmējdarbības t.sk. augstražīgas un eksportspējīgas ražošanas (rūpniecības) un loģistikas telpas nodrošinājums un attīstība.
5. Līdzsvarota dabas, t.sk. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kultūrvēsturiski nozīmīgo un ainaviski vērtīgo teritoriju izmantošana, attīstība un aizsardzība.

Attēls Nr. 7.2. - 1. Telpiskās struktūras perspektīvie virzieni

Vēlamās ilgtermiņa telpiskās struktūras izmaiņas saistītas ar apdzīvojuma struktūras pilnveidošanu, sabalansējot apdzīvoto vietu izvietojumu un optimālas saiknes starp tām.

Ilgtermiņā, kā lauku telpiskās struktūras elementi, tiks saglabātas lauksaimniecības zemju teritorijas un mežu teritorijas, nosakot, ka šajās teritorijās galvenais attīstības virziens ir lauksaimniecība un mežsaimniecība. Novada lauku teritorijā ārpus ciemiem, kur nelielas lauksaimniecības teritorijas mijas ar mežiem un ūdeņiem, paredzēts noteikt jauktu zemes lietojumu.

Dabas, t.sk. īpaši aizsargājamo, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgo teritoriju galvenais attīstības un izmantošanas virziens noteikts videi draudzīgs tūrisms un rekreācija.

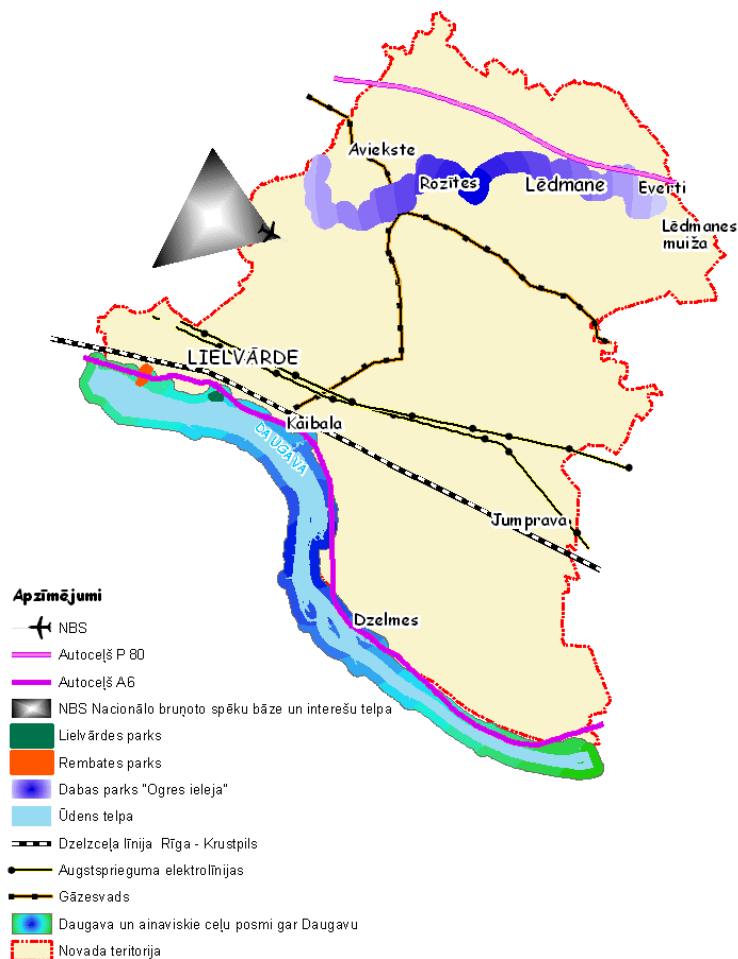
Lai sekmētu uzņēmējdarbības attīstību, ražošanas (rūpniecības), tehniskās, transporta infrastruktūras un publiskās apbūves teritorijas, atļauts plānot visās funkcionālajās telpās, izņemot teritorijas, kurās šo uzņēmumu darbību aizliedz LR spēkā esošie normatīvie akti.

7.3. Nacionālo interešu telpas Lielvārdes novadā

Tabula Nr. 7.3. - 1. Nacionālo interešu telpas novadā

<i>Teritorija</i>	<i>Teritorijas raksturojums</i>
Autoceļš A6 / E22	Starptautiskas nozīmes transporta koridors
Autoceļš P80	Nacionālas nozīmes transporta koridors
Dzelzceļa līnija Rīga - Krustpils	Starptautiskas nozīmes transporta koridors
Rembates parks, Lielvārdes parks, dabas parks „Ogres ieleja”, Daugava un ainaviskie ceļu posmi gar Daugavu	Izcili dabas, ainavu, kultūrvēsturisko un tūrisma teritoriju areāli
Nacionālo bruņoto spēku (NBS) bāze „Lielvārde”	Valsts aizsardzības infrastruktūras objekts Latvijā

Attēls Nr. 7. - 3. Nacionālo interešu teritorijas Lielvārdes novadā

7.4. Apdzīvojumus un pakalpojumi

Viens no galvenajiem telpiskās struktūras elementiem ir apdzīvojuma struktūra – apdzīvoto vietu sabalansēts izvietojums un optimālas saiknes starp tām sekmē visas teritorijas līdzsvarotu attīstību.

Esošo Lielvārdes novada apdzīvojuma struktūru veido vēsturiski izveidojies pilsētas, ciemu, viensētu grupu un viensētu tīkls.

Raksturojot Lielvārdes novada apdzīvojumu pēc apdzīvojuma telpiskās formas, novadā raksturīgs gan koncentrēts, gan izklienēts apdzīvojums.

Koncentrēts apdzīvojums raksturīgs Lielvārdes pilsētai, Lēdmanes, Jumpravas un daļēji Dzelmeju ciemiem. Izklienētais apdzīvojums raksturīgs lauku teritorijā viensētās un viensētu grupās.

Viens no Lielvārdes novada apdzīvojuma veidiem ir pilsēta. Lielvārdes pilsētu var raksturot kā apdzīvotu vietu, kur sastopami vairāku veidu apdzīvojuma tipi – savrupmājas, daudzstāvu dzīvojamās mājas, kas savā starpā mijas un rada daudzveidīgu apdzīvojuma struktūru.

Pēc teritorijas ciemi ir raksturojami kā kompakts apdzīvojums, tomēr daļu Lielvārdes novada esošo ciemu nevarētu par tādiem nosaukt, jo tajos apdzīvojumu veido tikai atsevišķas viensētas. Šādi ciemi raksturīgi Lēdmanes pagastā, jo šeit visa pagasta teritorija 2001. gadā sadalīta 13 ciemos. 2005. gadā izstrādātajā teritorijas plānojumā šis ciemu sadalījums nav ņemts vērā. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā ir noteiktas piecu ciemu robežas, bet lēmums par 2001. gadā noteikto ciemu likvidāciju un jaunu ciemu, ar citām robežām, izveidošanu nav pieņemts.

Pakalpojumu, publiskās telpas un sabiedriskā transporta pieejamība ir galvenie faktori, kas raksturo konkrētas apdzīvotās vietas ikdienas dzīves vides kvalitāti, kuru lielā daļā Lielvārdes novada ciemos var raksturot kā zemu un nepietiekošu.

Vadlīnijas perspektīvā apdzīvojuma plānošanai un attīstībai

1. Policentriska apdzīvojuma struktūra, ko veido savstarpēji pakārtoti un dažādos līmeņos saistīti attīstības centri:
  - 1.1. novada nozīmes attīstības centrs – Lielvārdes pilsēta;
  - 1.2. vietējās nozīmes attīstības centri – Jumpravas un Lēdmanes ciemi;
  - 1.3. lauku nozīmes attīstības centri – Kaibalas un Dzelmju ciemi.
2. Novada vēlamā perspektīvā apdzīvojuma attīstība virzīta uz:
  - 2.1. koncentrētu apdzīvojumu novada nozīmes attīstības centrā - Lielvārdes pilsētā un vietējas nozīmes attīstības centros – Jumpravas un Lēdmanes ciemos, lauku attīstības centros - Kaibalas un Dzelmju ciemos, izmantojot esošo infrastruktūru un neizmantotās apbūves teritorijas;
  - 2.2. izklaidētu apdzīvojumu viensētu grupās un viensētās.
3. Kvalitatīva dzīves vide, lai nodrošinātu līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem novada iedzīvotājiem neatkarīgi no dzīves vietas, attīstot kvalitatīvu infrastruktūru (sociālo, satiksmes, sakaru, enerģētikas, vides, tūrisma u.c.), publisko un privāto pakalpojumu tīklu atbilstoši attīstības centra līmenim.
4. Pilsētas un lauku attīstības „izlīdzināšana” un mijiedarbība
5. Pilsētas un lauku savstarpējās sadarbības veicināšana un mijiedarbība.
6. Esošo apdzīvoto vietu attīstīšanā nav pieļaujama vienlaidus apbūves zonu izveide gar ceļiem, ūdenstilpju un ūdensteču krastiem. Starp apdzīvotajām vietām jā saglabā mežu, lauku u.c. telpas.
7. Jaunu ciemu veidošana pieļaujama, to pamatojot ar lokālplānojumu. Teritorija jānodrošina ar tehnisko un sociālo infrastruktūru.

Tabula Nr. 7.4. - 1. Perspektīvā apdzīvojuma struktūra, apdzīvojuma centri, to esošās un perspektīvās funkcijas, resursu nodrošinājums un pakalpojumu infrastruktūra ilgtermiņā

Apdzīvojuma centrs	Statuss	Esošā funkcija	Perspektīvā funkcija ilgtermiņā	Resursu nodrošinājums un pakalpojumu infrastruktūra ilgtermiņā
Lielvārde	Pilsēta Novada centrs Novada nozīmes attīstības centrs	<ol style="list-style-type: none"> Administratīvais un pakalpojumu centrs Novada līmeņa darba tirgus centrs Galvenais novada pasažieru apmaiņas punkts Dzīvesvieta Darba vieta 	<ol style="list-style-type: none"> Administratīvais, pakalpojumu un attīstības centrs Starpnovadu līmeņa izglītības, darba tirgus, aktīvās atpūtas un tūrisma centrs Videi draudzīgas ražošanas centrs Dzīvesvieta Darba vieta 	<ol style="list-style-type: none"> Valsts un pašvaldības pakalpojumi Vidusskola Profesionālās ievirzes izglītība (mūzika un māksla) Pirmskolas izglītības iestāde Interesu izglītība Būvvalde Bāriņtiesa Sociālais dienests Sociālais dienas aprūpes centrs Centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma Ielu apgaismojums Kultūras nams Muzejs Bibliotēka Pašvaldības policijas iecirknis Primārās veselības aprūpes iestāde Aptieka Sabiedriskais transports Tirdzniecības un pakalpojumu objekti Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas Tūrisma informācijas centrs

				<ul style="list-style-type: none"> 22. Naktsmītnes (viesu māja, motelis utml.) 23. Energoapgāde un sakari 24. Publiska interneta pieejamība 25. Neatliekamā medicīniskās palīdzības dienesta atbalsts punkts; 26. Finanšu pakalpojumi (bankas filiāle, bankomāts) 27. Pasts 28. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pakalpojumi 29. Lauksaimniecības konsultants 30. Baznīcas
Jumprava	<p>Ciems</p> <p>Vietējas nozīmes attīstības centrs</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Administratīvais un pakalpojumu centrs 2. Dzīvesvieta 3. Darba vieta 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Administratīvais, pakalpojumu un attīstības centrs 2. Dzīvesvieta 3. Darba vieta 4. Aktīvās atpūtas centrs 5. Videi draudzīgas ražošanas vieta 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Pašvaldības pakalpojumi 2. Vidusskola ar profesionālo ievirzi 3. Profesionālās ievirzes izglītība (mūzika un māksla) 4. Interesešu izglītība 5. Pirmskolas izglītības iestāde vai iespēja izglītības iestādē nodrošināt 5-6 gadus vecu bērnu apmācību 6. Sociālā darbinieka pakalpojumi 7. Policijas inspektora pakalpojumi 8. Bāriņtiesas pakalpojumi 9. Lauksaimniecības konsultanta pakalpojumi 10. Ģimenes ārsta prakses vieta 11. Aptieka 12. Centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma

				<ul style="list-style-type: none"> 13. Sabiedriskais transports 14. Ielu apgaismojums 15. Kultūras nams 16. Bibliotēka 17. Publiska interneta pieejamība 18. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 19. Tirdzniecības un pakalpojumu objekti 20. Energoapgāde un sakari 21. Pasts 22. Asfalta seguma ceļš līdz novada centram
Lēdmane	<p>Ciems</p> <p>Vietējas nozīmes attīstības centrs</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Administratīvais un pakalpojumu centrs 2. Dzīvesvieta 3. Darba vieta 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Administratīvais, pakalpojumu un attīstības centrs 2. Dzīvesvieta 3. Darba vieta 4. Tūrisma, aktīvās atpūtas centrs 5. Videi draudzīgas ražošanas vieta 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Pašvaldības pakalpojumi 2. Pamatskola 3. Interesešu izglītība 4. Pirmskolas izglītības iestāde vai iespēja izglītības iestādē nodrošināt 5 - 6 gadus vecu bērnu apmācību 5. Sociālā darbinieka pakalpojumi 6. Policijas inspektora pakalpojumi 7. Bāriņtiesas pakalpojumi 8. Lauksaimniecības konsultanta pakalpojumi 9. Ģimenes ārsta prakses vieta 10. Aptieka 11. Centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma 12. Ielu apgaismojums 13. Bibliotēka 14. Publiska interneta pieejamība 15. Tautas nams

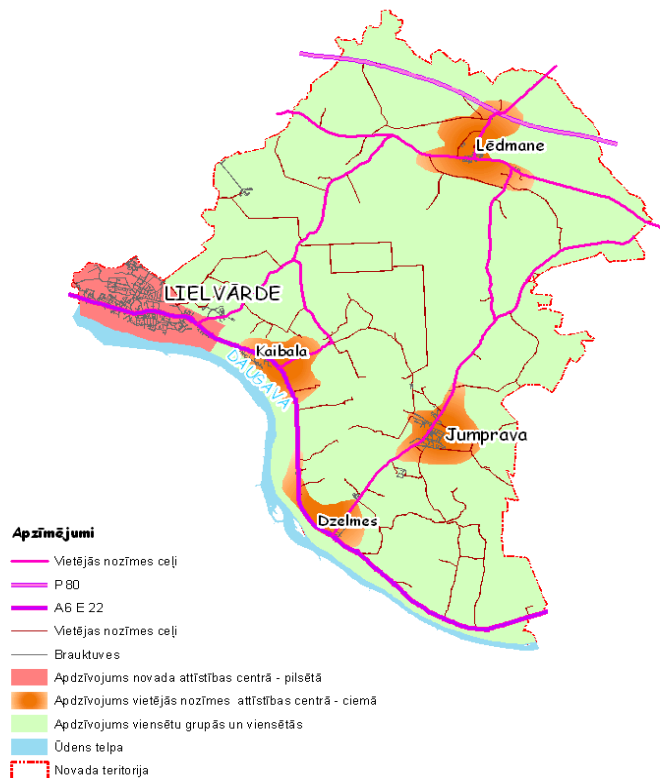
				<ul style="list-style-type: none"> 16. Sabiedriskais transports 17. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 18. Tirdzniecības un pakalpojumu objekti 19. Pasts 20. Energoapgāde un sakari 21. Sabiedriskais transports 22. Asfalta seguma ceļš līdz novada centram 23. Baznīca
Kaibala	<p>Ciems</p> <p>Lauku nozīmes attīstības centrs</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Dzīvesvieta 2. Darba vieta 3. Izglītības pakalpojumi 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Dzīvesvieta 2. Darba vieta 3. Videi draudzīgas ražošanas vieta 4. Iedzīvotāju pulcēšanās un aktivitāšu vieta 5. Tūrisma, aktīvās atpūtas centrs 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Izglītības pakalpojumi 2. Tirdzniecības objekti 3. Centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma 4. Ielu apgaismojums 5. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 6. Energoapgāde un sakari 7. Sabiedriskais transports 8. Asfalta seguma ceļš līdz novada centram
Dzelmes	<p>Ciems</p> <p>Lauku nozīmes attīstības centrs</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Dzīvesvieta 2. Darba vieta 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Dzīvesvieta 2. Darba vieta 3. Iedzīvotāju pulcēšanās un aktivitāšu vieta 4. Tūrisma, aktīvās atpūtas centrs 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Tirdzniecības objekti 2. Centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma 3. Ielu apgaismojums 4. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 5. Energoapgāde un sakari 6. Asfalta seguma ceļš līdz novada centram 7. Sabiedriskais transports 8. Baznīca

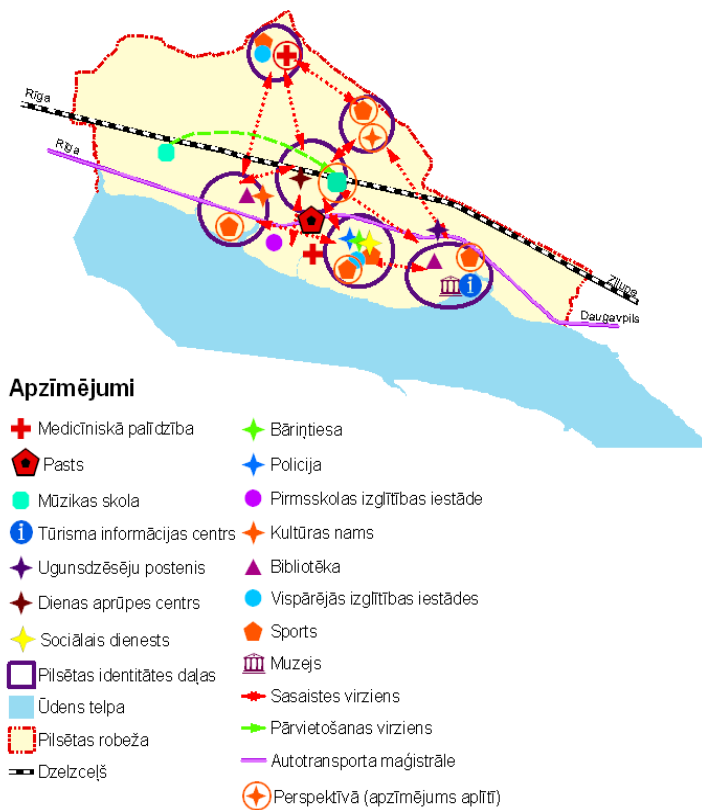
<p>Rozītes Aviekste Lēdmanes muiža Everti</p>	<p>Esošajā situācijā ciems, perspektīvā - lauku teritorija ārpus ciema (viensētas un viensētu grupas)</p>	<p>1. Dzīvesvieta</p>	<p>1. Dzīvesvieta 2. Daudznozaru ražošana 3. Lauku atpūtas iespējas/lauku tūrisms</p>	<p>1. Energoapgāde un sakari 2. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 3. Kvalitatīvi pašvaldības autoceļi</p>
	<p>Viensētas un viensētu grupas</p>	<p>1. Dzīvesvieta</p>	<p>1. Dzīvesvieta 2. Daudznozaru ražošana 3. Lauku atpūta 4. Iespējas/lauku tūrisms</p>	<p>1. Energoapgāde un sakari 2. Publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas 3. Kvalitatīvi pašvaldības autoceļi</p>

Attēlos telpiski paradīta Lielvārdes novada perspektīvā apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts Lielvārdes pilsētā un Lielvārdes novadā.

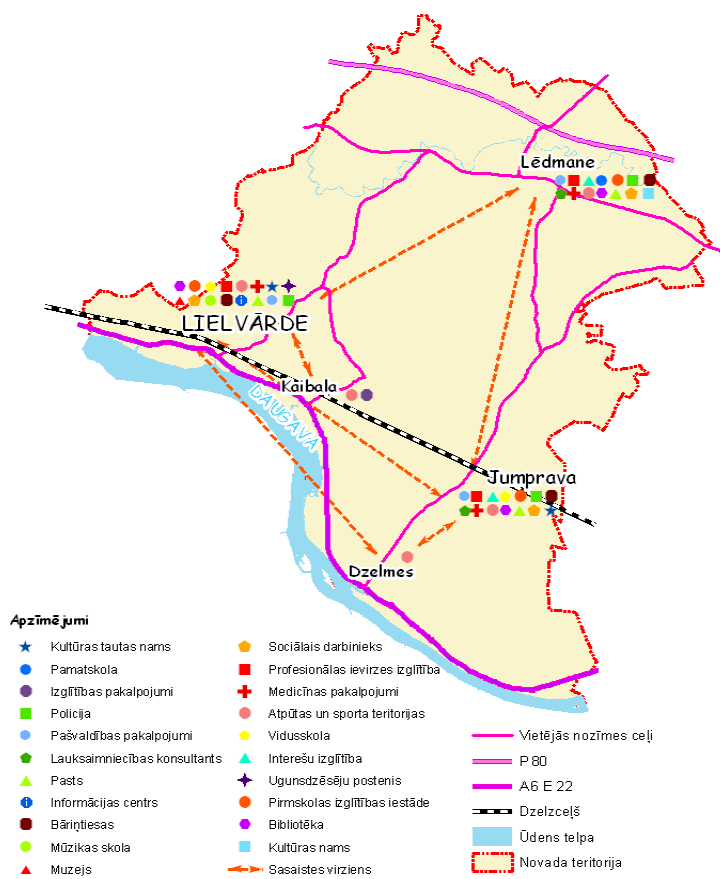
Attēls Nr. 7.4.- 1. Lielvārdes novada perspektīvā apdzīvojuma struktūra

Attēls Nr. 7.4.- 2. Perspektīvie publiskie pakalpojumi Lielvārdes pilsētā

Attēls Nr. 7.4.- 3. Perspektīvie publiskie pakalpojumi Lielvārdes novadā

7.5. Sasniedzamība un inženierkomunikācijas

Viens no novada veiksmīgas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikumiem ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana. Transporta attīstībai ir svarīga nozīme ekonomiskās attīstības un konkurētspējas nodrošināšanā. Lai sekmētu cilvēku mobilitāti, kravu un informācijas plūsmu, svarīga ir infrastruktūras attīstība. Sasniedzamības nodrošināšanā galvenā loma novadā joprojām ir autoceļiem. Esošais autoceļu tīkls ir pietiekams, lai nodrošinātu novada attīstības centru, Rīgas un citu pakalpojumu saņemšanas vietu, uzņēmējdarbības atbalsta punktu, darba vietu sasniedzamību, taču autoceļu kvalitāte ir ievērojami zemāka par ES pieņemtajiem standartiem.

Novada teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes transporta koridori – valsts galvenais autoceļš A 6 ar lielu transporta intensitāti, dzelzceļa līnija Rīga – Krustpils, kas nodrošina pasažieru un kravu pārvadājumus. Nākotnē par starptautiskas nozīmes transporta koridoru kļūs arī perspektīvā automaģistrāle P 80.

Novada teritoriju sasniedzamību un pašvaldības teritorijas līdzsvarotu attīstību nodrošina valsts reģionālas un vietējas nozīmes autoceļi, kā arī pašvaldības ceļi. Būtiski jāuzlabo novada apdzīvotās vietas savienošo reģionālo, vietējo un pašvaldības autoceļu kvalitāte.

Pēdējo gadu laikā samazinājies sabiedriskā transporta īpatsvars, tā nelabvēlīgi ietekmējot novada centru, kā arī pagastu centru sasniedzamību. Sabiedriskā autotransporta saikne starp Rīgu un Lielvārdi ir laba, taču starp Lielvārdi un Lēdmani tā ir sliktā, starp Lielvārdi un Jumpravu sabiedriskā transporta nav vispār.

Veicot infrastruktūras projektēšanu un izbūvi, jānodrošina ērta un droša iespēja pārvietoties gājējiem un velobraucējiem.

Kā viens no veidiem, kā sekmēt sasniedzamību, jāmin arī droši komunikāciju un informācijas tehnoloģiju risinājumi.

Modernu un videi draudzīgu inženierkomunikāciju, tajā skaitā sakaru sistēmu, nodrošinājums veicinās dzīves kvalitātes celšanos, uzņēmējdarbības aktivizēšanos ražošanas, loģistikas, tūrisma, pakalpojumu un citās jomās, sekmēs investīciju palielināšanos un līdz ar to darbavietu skaita un darba samaksas pieaugumu.

Novada teritoriju šķērso 110 kV un 330 kV augstsprieguma elektrolīnijas un maģistrālais gāzes vads Rīga – Daugavpils.

Transporta attīstības galvenie virzieni, autotransporta maģistrāles, labiekārtojami krustojumi un pārejas gājējiem, dzelzceļš, veloceļi, gājēju un ūdens ceļi, ielas ar intensīvu noslogojumu, kā arī laivu un jahtu ostas Daugavas malā telpiski attēlotas attēlā Nr. 7.- 7.2. „Lielvārdes pilsētas telpiskās struktūras perspektīva, transporta koridori un infrastruktūra” (51. lpp) un attēlā Nr. 7.- 7.4. „Lielvārdes novada lauku telpiskās struktūras perspektīva, transporta koridori un inženierkomunikācijas” (54. lpp).

Vadlīnijas sasniedzamības un inženierkomunikāciju plānošanai un attīstībai

1. Transporta infrastruktūras kvalitātes paaugstināšana un attīstība – esošo ceļu rekonstrukcija gan valsts, gan pašvaldības līmenī, nodrošinot valsts reģionālo un valsts vietējo autoceļu iekļājumam ar melno segumu, atsevišķos ceļu posmos paaugstinot satiksmes drošību.
2. Dzelzceļa transporta kā perspektīvākā sauszemes transporta veidu gan no vides kvalitātes, gan drošības viedokļa, pilnveide un attīstība. Izmantojot esošo infrastruktūru, to uzlabojot un attīstot, dzelzceļam novada teritorijā jābūt ne tikai pasažieru pārvadātājam, bet tas varētu kļūt par ražošanas attīstības un atbalsta vietu (kravu uzņemšana, pārkraušana, izkraušana u.t.t.).
3. Gaisa satiksmes attīstīšana no mazajiem lidlaukiem.
4. Aktivitāšu atbalstīšana, kas saistītas ar ūdens telpas apguvi un ūdensceļu izveidi;
5. Gājēju un veloceļu tīklojuma un struktūras plānošana un izveide (lietišķais veloceļiņš, tūrisma veloceļiņš un velosipēdu novietnes).
6. Drošas pārvietošanās un kustības nodrošināšana, izveidojot vides pieejamības prasībām atbilstošus lineārās infrastruktūras šķērsojumus (gājēju pāreju izveide un labiekārtošana pār A6 autoceļu un dzelzceļu).
7. Sabiedriskā transporta pilnveide un attīstīšana, radot ērtu un vienotu sabiedriskā transporta sistēmu.
8. Transporta maiņas sistēmas izveide (Park&Ride) pilsētas teritorijā pie dzelzceļa stacijas.
9. Informācijas pārraides tīklu pārklājuma nodrošināšana, kas rada stabilu un nepārtrauktu piekļuvi internetam un citām informācijas sistēmām visā novada teritorijā.
10. Drošas pārvietošanās un kustības nodrošināšana pilsētā, izveidojot vides pieejamības prasībām atbilstošus lineārās infrastruktūras šķērsojumus (gājēju pāreju pāri autoceļam un dzelzceļam izveide un labiekārtojums).
11. Transporta plūsmas atslogošana, izveidojot dublierus – perspektīvās ielas paralēli šosejai un dzelzceļam.
12. Elektroapgādes, gāzes apgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana un modernizācija, vides piesārņojuma samazināšana un infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana.

7.6. Dabas teritorijas

Novadā kā ilgtermiņa vērtība jāapsaimnieko un jāattīsta dabas teritorijas ar kultūrvēsturisku, ekoloģisku, ainavisku un rekreācijas nozīmi (sk. attēlu Nr. 7.6.- 2.). Īpaši apsaimniekošanas un attīstības nosacījumi jāizvirza īpaši aizsargājamajām dabas un ainaviskajām teritorijām. Dabas teritorijas novadā noteiktas gar Daugavu un Ogrī. Novadā raksturīga mozaikveida ainava, kuru veido lauksaimniecības zemes, meži, ūdensteces, ūdenstilpes, infrastruktūras objekti, apdzīvojuma struktūras, autoceļi un dzelzceļa līnija. Nozīmīgākās ainaviskās teritorijas izveidojušās upju ielejās. Daugavas upes koridors raksturīgs ar plašiem, atvērtiem skatiem, kur līdztekus populārajiem skatu punktiem pie Lielvārdes baznīcas un pilskalna, izcilas Daugavas ielejas ainavas vērtības atrodamas arī pie Kaibalas un Dzelmēm. Īpaša novada dabas un ainaviskā vērtība ir Ogres upes un tās pieteku ielejas ar daudzveidīgu, bieži pirmatnīgu, ainavu. Ainaviski nozīmīgi ir arī vairāki ainaviskie ceļu posmi.

Novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (sk. attēlu 7.6.- 1.), kurās to izmantošana un attīstība jālīdzsvaro ar īpašajām dabas aizsardzības prasībām:

1. Dabas parks "Ogres ieleja",
2. Dabas pieminekļi:
  - 2.1. aizsargājami dendroloģiskie stādījumi „Rembates parks” un „Lielvārdes parks”,
  - 2.2. ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Rumbiņas ūdenskritums”,
3. Dabas liegums „Daugava pie Kaibalas”,
4. Mikroliegums „Dzelmes”.

Rembates un Lielvārdes parkiem ir arī kultūrvēsturiska nozīme.

Attēls Nr. 7.6.- 1. Lielvārdes novada dabas teritoriju, t.sk. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju telpiskā attīstība

Attēls Nr. 7.6.- 2. Lielvārdes novada ainaviskās un kultūrvēsturiskās teritorijas

Vadlīnijas dabas, t.sk. īpaši aizsargājamo, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgo teritoriju plānošanai un attīstībai

1. Teritorijas izmantošanas, attīstības un īpašo dabas aizsardzības mērķu līdzsvarošana, teritorijas akcentējot kā vērtību kompleksus un attīstības resursus.
2. Teritoriju galvenais attīstības un izmantošanas virziens - videi draudzīgs tūrisms un rekreācija, novada lauku teritorijā saglabājot un attīstot arī citas nozares, kuru darbība vērsta ne tikai uz attīstību, bet arī dabas vērtību saglabāšanu, saudzēšanu (lauksaimniecība, mezsaimniecība, pakalpojumu sniegšana, ražošana).
3. Īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās kā prioritāte noteikta dabas un vides aizsardzība, bet, ievērojot šīm teritorijām normatīvajos aktos un dabas aizsardzības plānos noteiktās prasības, teritorijā atļauta videi draudzīga tūrisma, rekreācijas u.c. saimnieciskās darbības attīstība.
4. Tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstība un modernizācija, t.sk publiski pieejamu tūrisma un izziņas objektu - taku, veloceliņu, maršrutu, skatu torņu, telšu vietu, laivu piestātņu un jahtu ostu, stāvlaukumu, apmeklētāju centru (kempingu), informācijas centru, pakalpojumu sniegšanas tīklu, u.c. attīstība.
5. Zaļo koridoru (savienojumi ar Daugavu un Ogres upi iekšzemes virzienā) izveide un attīstība, balstoties uz novada ekoloģisko tīklojumu (esošo zaļo struktūru un hidroloģisko tīklu).
6. Daugavas krastmalas promenādes izveide pilsētā, neiejaucoties dabas ritmos un paredzot minimāli nepieciešamus labiekārtojuma elementus.
7. Ainavu izpēte un analīze, lai ar konkrētām rīcībām risinātu jautājumus par ainavu veidošanu Daugavas un Ogres krastmalas posmos, atverot skatus no upes (sauszemes siluets un dominantes) un uz upi (skatu leņķi un perspektīvas).

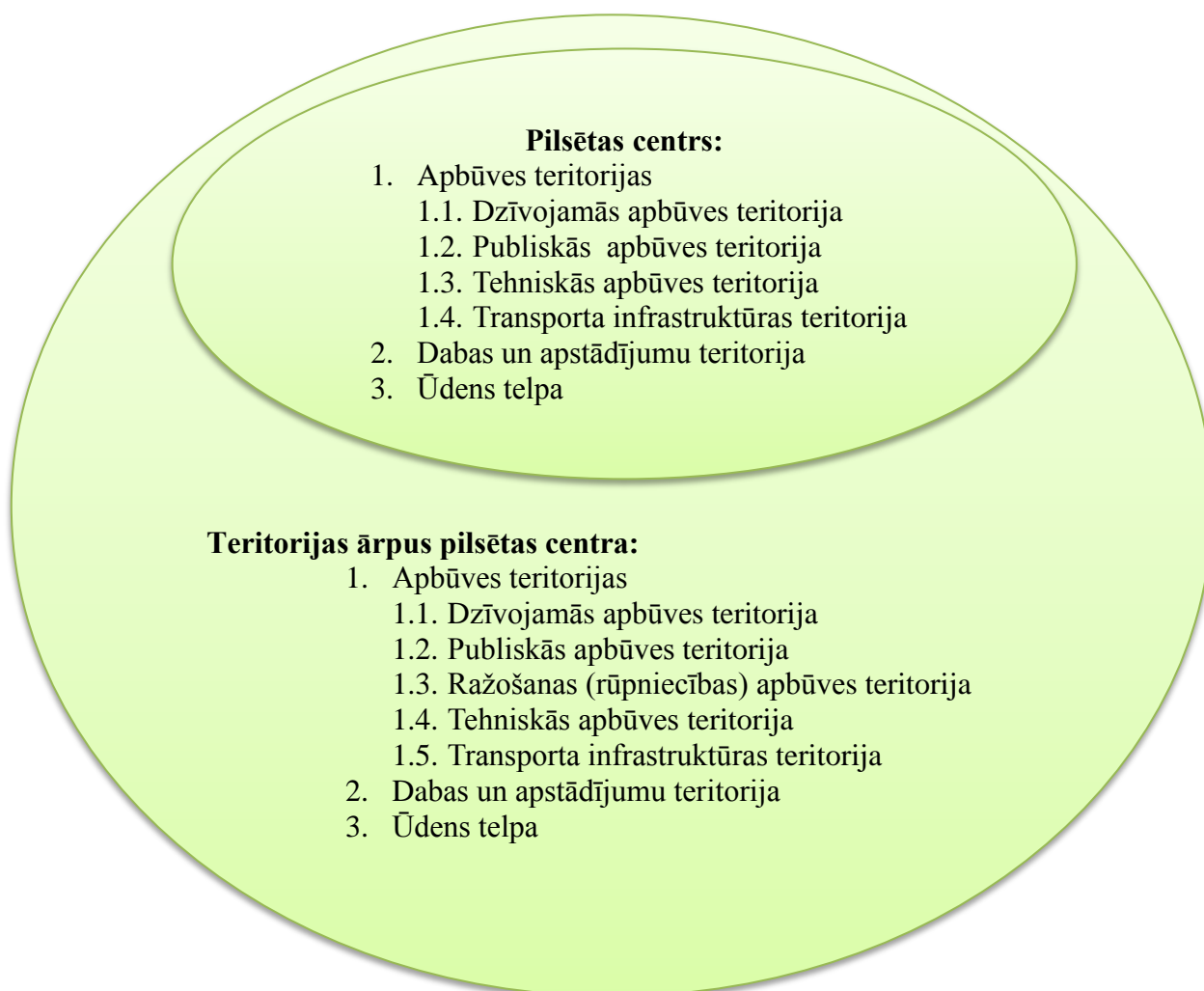
7.7. Lielvārdes novada nozīmīgākās perspektīvās funkcionālās telpas

Lielvārdes pilsēta

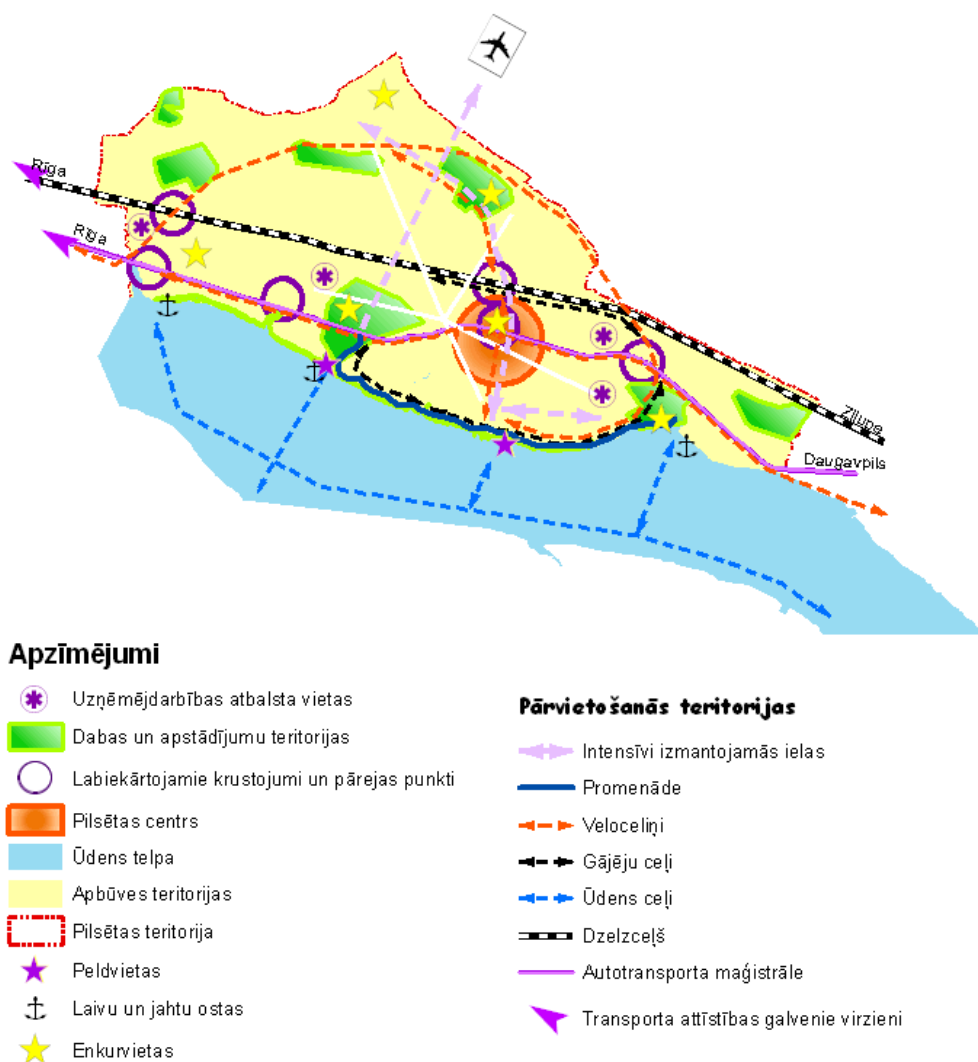
Lielvārdes pilsēta – novada attīstības centrs, administratīvais un pakalpojumu centrs, darba tirgus, izglītības, aktīvās atpūtas un tūrisma centrs. Nemainīgo pilsētas telpisko daļu iezīmē esošā apbūve – mazstāvu un daudzstāvu apbūve ar tai raksturīgajiem parametriem, sabiedriska un komerciāla rakstura apbūve, ražošanas apbūve, pārvietošanās teritorijas, t.sk. valsts galvenais autoceļš A 6 un dzelzceļa līnija Rīga – Krustpils, kas pilsētu sadala trīs daļās. Būtisku vietu pilsētas struktūrā ieņem ūdens un dabas teritorijas - Rembates parks, Lielvārdes parks, ielu apstādījumi, zaļā josla gar Daugavas krastu, Daugava un tās „līcīši”, Rumbiņa u.c.

Lielvārdes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktas galvenās **Lielvārdes pilsētas funkcionālās telpas** (sk. attēlu Nr. 7.7.- 1.), **telpiskās attīstības perspektīva, transporta koridori un infrastruktūra** (sk. attēlu Nr. 7.7.- 2.)

Attēls Nr. 7.7.- 1. Lielvārdes pilsētas funkcionālās telpas

Attēls Nr. 7.- 7.2. Lielvārdes pilsētas telpiskās attīstības perspektīva, transporta koridori un infrastruktūra

Vadlīnijas pilsētas funkcionālo telpu plānošanai un attīstībai

1. Pilsētas telpiskās un vizuālās identitātes saglabāšana un attīstība.
2. Kvalitatīvu, videi draudzīgu mājokļu izbūve un pieejamība.
3. Visa veida infrastruktūras attīstība (nodrošinājums) un tās kvalitātes uzlabošana, esošo tehniskās un vides infrastruktūras tīklu un objektu izmantošana jaunu objektu būvniecībā.
4. Dinamiskas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides nodrošināšana un attīstība.
5. Laikmetīgas publiskās telpas attīstība.
6. Lielvārdes centra attīstība, to plānojot atbilstoši kapacitātei un noteiktajiem konkrētajiem etapiem – no īstermiņa risinājumiem līdz ilgtermiņa fundamentāliem ieguldījumiem.
7. *Mezglu punktu* (pakalpojumu un sporta aktivitāšu vietas), *enkurvietu* (kultūrvēsturiskā mantojuma, tūrisma objektu vietas), *pilsētas vārtu* (telpiski iezīmējami un akcentējami pilsētas robežpunkti) izveide.
8. Pilsētas turpmākas paplašināšanās novēršana, saglabājot piepilsētas dabas resursus, piemērojot pilsētas modeli ar jauktu zonējumu, dažādotu zemes izmantošanu, blīvāku apbūvi.

9. Dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgo teritoriju attīstība (skatīt 48., 49. lpp), veicinot pilsētas iekšējo attīstību, paaugstinot dzīves un mājokļu kvalitāti pilsētas teritorijā.

Novada lauku teritorijas

Lielvārdes novadā lauku teritorijas - Lielvārdes, Jumpravas un Lēdmanes pagasti - ir ne tikai lauksaimniecības nozares attīstības vietas, tās ir nozīmīgs dabas resursu un ekosistēmu avots, dzīves, darba un atpūtas vieta, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma krātuve. Nozīmīgākie resursi ilgtspējīgai novada lauku attīstībai ir meži, lauksaimniecībā izmantojamā zeme, derīgo izrakteņu atradnes un ūdeņi. Lauku telpa jāattīsta kā lauksaimniecības produktu ražošanas un pārstrādes vieta, bet, lai nodrošinātu novada attīstību, lauku telpai jāklūst arī par novada tautsaimniecības izaugsmes vietu, kur līdztekus lauksaimniecībai attīstās nelauksaimnieciskā ražošana, loģistika, lauku tūrisms, lauku ainavas izkopšana un uzturēšana u.c.

Lai nodrošinātu lauku teritorijas kā dzīves, saimnieciskās darbības, atpūtas un dabas telpas attīstību, nepieciešams:

1. Saglabāt un pilnveidot tradicionālo lauku vidi, nodrošinot efektīvu un ilgtspējīgu resursu izmantošanu.
2. Stiprināt tradicionālo lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru efektivitāti un konkurētspēju.
3. Veicināt infrastruktūras attīstību un tās kvalitātes uzlabošanu.
4. Nodrošināt dzīvesvietas, darbavietas, pakalpojumu sniegšanas vietas sasniedzamību.
5. Atbalstīt daudzveidīgu, videi draudzīgu mājokļu izbūvi.
6. Dažādot lauku ekonomiku, attīstot:
  - 6.1. nelauksaimniecisko ražošanu, derīgo izrakteņu ieguvī;
  - 6.2. dinamisku un daudzveidīgu uzņēmējdarbību;
  - 6.3. lauku tūrismu;
  - 6.4. amatniecību;
  - 6.5. bioloģisko lauksaimniecību;
  - 6.6. pakalpojumu nozari;
  - 6.7. zivsaimniecību.
7. Veicot saimniecisko darbību, saglabāt ainaviskās un kultūrvēsturiskās teritorijas.
8. Dabas aizsardzības teritorijās līdzsvarot teritorijas izmantošanas, attīstības un īpašos dabas aizsardzības mērķus.

Plānojot lauku funkcionālo telpu, izdalītas ciemu teritorijas un teritorijas ārpus ciemiem. Ciemu teritorijas attīstīsies kā koncentrēta dzīvesvieta, kā publiskās, ražošanas un tehniskās apbūves teritorija. Lai saglabātu laukiem raksturīgo vidi, ciemos plānots izdalīt arī dabas un apstādījumu, rekreācijas nozīmes teritorijas un ūdeņu telpu.

Teritorijās ārpus ciemiem izdalītas vairākas funkcionālās telpas. Teritorijās, kurās dominē lauksaimniecības zemes, galvenokārt jāveicina konkurētspējīgas un augsti produktīvas lauksaimniecības attīstība un apdzīvojumus viensētu grupās un viensētā. Bet, lai paaugstinātu uzņēmējdarbības potenciālu, šajās teritorijās atļauta arī ar lauksaimniecību nesaistīta ražošanas, loģistikas, pakalpojumu sniegšanas, tūrisma, derīgo izrakteņu ieguves uzņēmumu attīstība un ar šīm nozarēm saistītu objektu būvniecība, tehnisko teritoriju attīstība.

Mežu teritorijas ir nozīmīgs resurss mežsaimniecības un ar to saistīto ražošanas nozaru attīstībai, bet arī šajās teritorijās atļauta ar mežsaimniecību nesaistīta uzņēmējdarbība, vispirms izvērtējot tās ietekmi uz vidi.

Daļai novada lauku teritoriju ārpus ciemiem raksturīgs, ka nelielas lauksaimniecības teritorijas mijas ar mežiem un ūdeņiem, kā arī šajā teritorijā vēsturiski ir izveidojies blīvāks apdzīvojums. Šai teritorijai noteikts jaukts zemes lietojums ar daudzveidīgu izmantošanu un attīstību, teritorijā apdzīvojums paredzēts viensētās un viensētu grupās, bet attīstība virzīta uz aktivitāšu dažādošanu visās nozarēs gan tradicionālajās - lauksaimniecība un mežsaimniecība, gan ar tām nesaistītajās nozarēs – ražošana, loģistika, tūrisms, pakalpojumi. Šajās teritorijās iespējams plānot blīvāku apbūvi un mazākus no jauna veidojamus zemes gabalus.

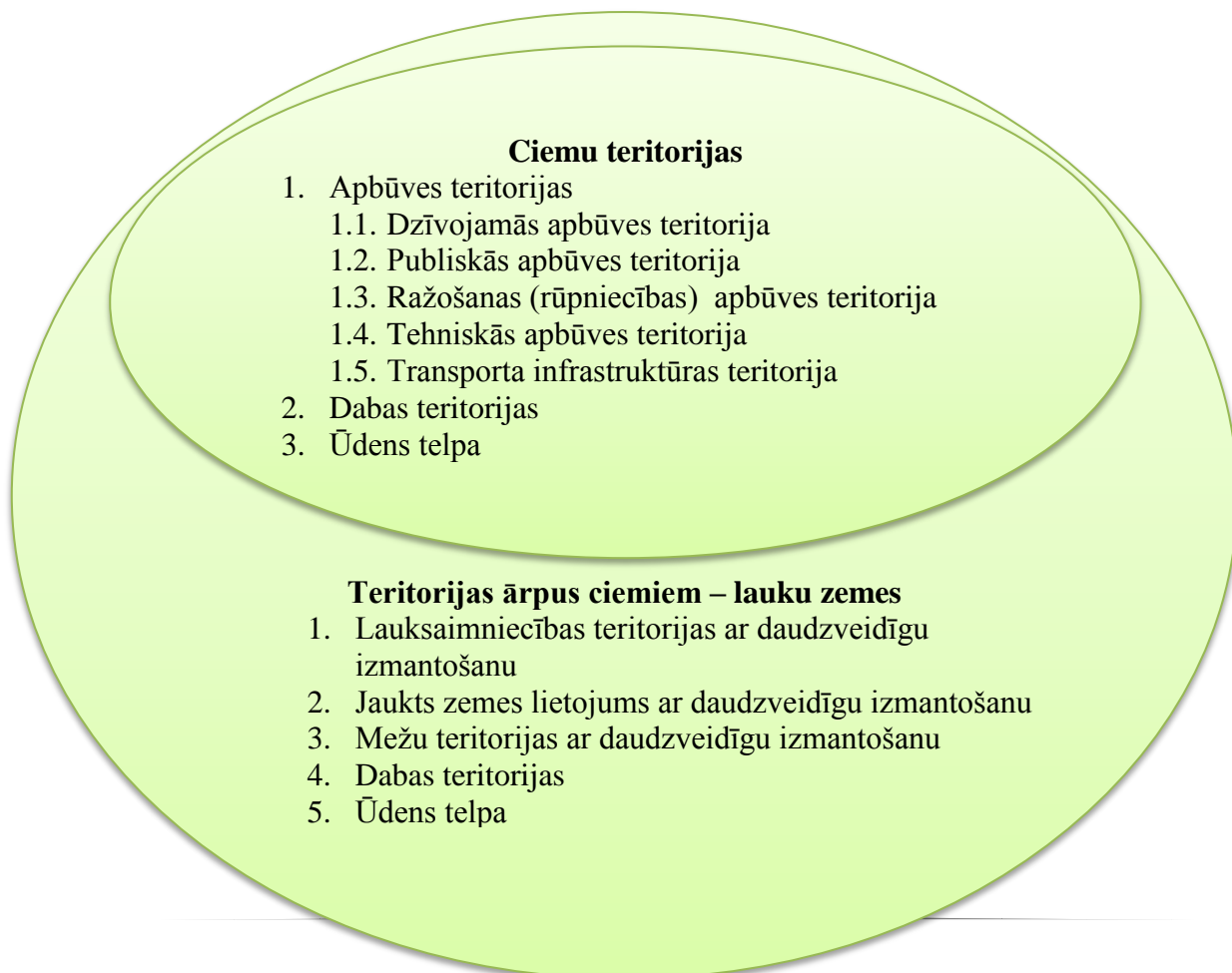
Dabas, t.sk. īpaši aizsargājamajās, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgajās teritorijās galvenais akcents ir vērsts uz šo teritoriju izmantošanu tūrismam un aktīvai atpūtai, saglabājot arī lauksaimniecības un mežsaimniecības izmantošanas veida un saimnieciskās darbības turpināšanu.

Visās teritorijās svarīgs priekšnoteikums veiksmīgai attīstībai ir infrastruktūras izveide un esošās infrastruktūras pilnveidošana un uzlabošana.

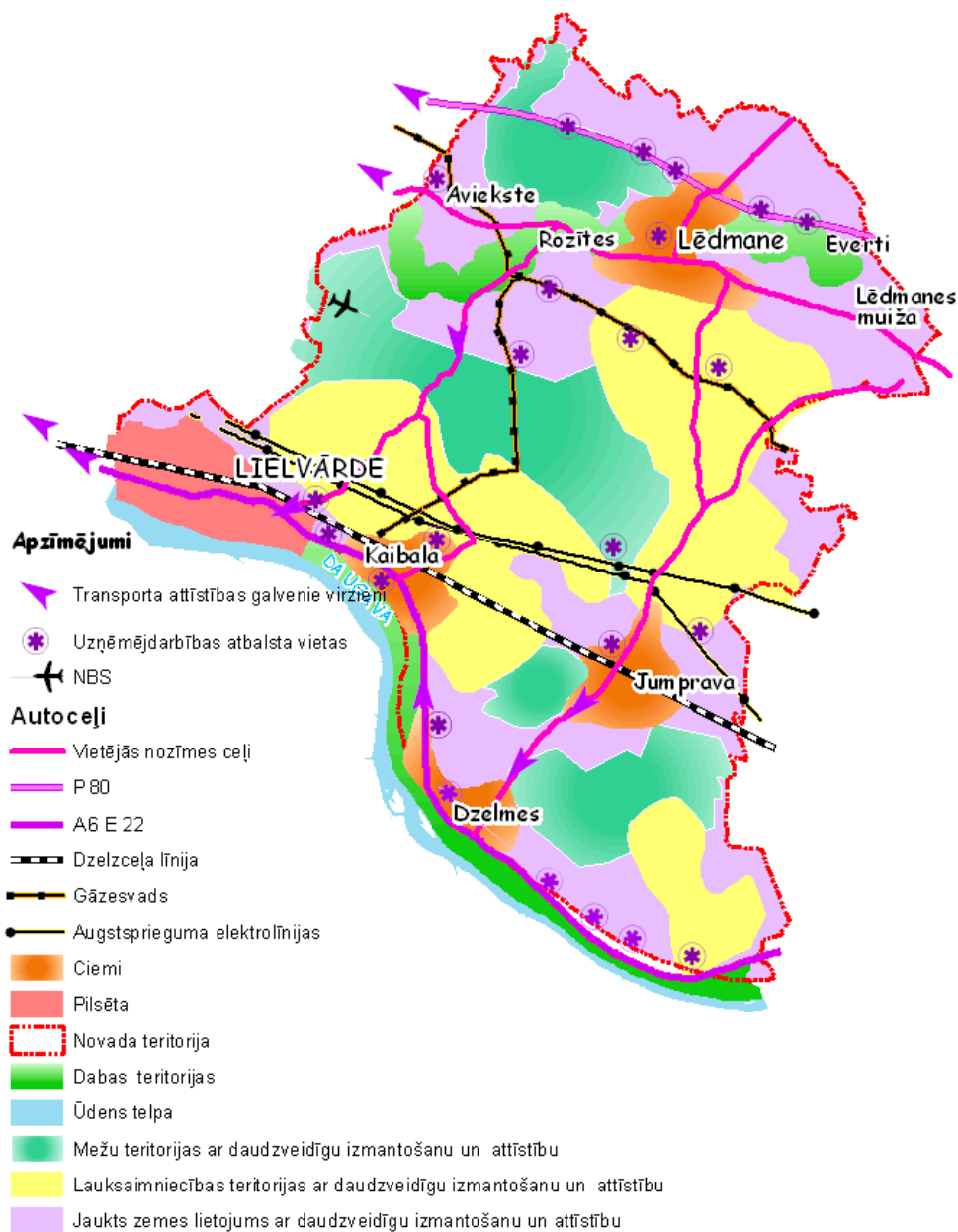
Lauku teritorijas galvenās funkcionālās telpas

Lai saglabātu lauku telpas esošās kvalitātes, veicinātu novada ekonomisko attīstību un paaugstinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, ņemot vērā resursus, teritorijas attīstības līdzšinējās īpatnības un optimālāko perspektīvo saimniecisko darbību, laukos izdalītas sekojošas funkcionālās telpas (sk. attēlu Nr. 7.7.- 3.) un ieskicēta **lauku telpiskās struktūras perspektīva, transporta koridori un inženierkomunikācijas** (sk. attēlu Nr. 7.7.- 4.).

Attēls Nr.7.7.- 3. Lielvārdes novada lauku teritorijas funkcionālās telpas

Attēls Nr. 7.- 7.4. Lielvārdes novada lauku telpiskās struktūras perspektīva, transporta koridori un inženierkomunikācijas

Vadlīnijas lauku teritorijas plānošanai un attīstībai

1. Apdzīvojums:
  - 1.1. koncentrēts apdzīvojums esošajos ciemos, izmantojot esošos tehniskās un vides infrastruktūras tīklus un neizmantotās apbūves teritorijas;
  - 1.2. jaunu ciemu veidošana pieļaujama, to pamatojot ar lokālplānojumu, nodrošinot teritoriju ar tehnisko un sociālo infrastruktūru;
  - 1.3. tradicionālās lauku vides saglabāšana ar dzīves un atpūtas vietas pamatelementu – viensētu un viensētu grupu;
  - 1.4. publisko un privāto pakalpojumu nodrošinājums ciemos, atbilstoši ciema statusam;

- 1.5. attīstot esošās apdzīvotās vietas nav pieļaujama vienlaidus apbūves zonu izveidi gar ceļiem, ūdenstilpju un ūdensteču krastiem. Starp apdzīvotajām vietām jā saglabā mežu, lauku u.c. teritorijas.
2. Lauksaimniecība:
  - 2.1. specializētu, augstražīgu, tehnoloģiski modernu, vides aizsardzības prasībām atbilstošu lauksaimniecības produkcijas ražošanas un pārstrādes uzņēmumu attīstība, modernizācija, konsolidācija;
  - 2.2. vērtīgo lauksaimniecības zemju konsolidācija un lielāku ražojošo lauku saimniecību veidošana, palielinot nozares konkurētspēju eksporta tirgos, vienlaikus ņemot vērā un izvērtējot ainavu ekoloģisko, estētisko un kultūrvēsturisko vērtību;
  - 2.3. meliorācijas, zemes ielabošanas un erozijas mazināšanas pasākumi.
3. Mežsaimniecība:
  - 3.1. mežsaimniecības un ar to saistīto ražošanas nozaru attīstība, orientēta uz starptautiski konkurētspējīgu gala produktu ar augstu pievienoto vērtību;
  - 3.2. mežs kā tūrisma, rekreācijas un atpūtas vieta;
  - 3.3. mežu zinātnes attīstība, pētniecība, kokaudzētavas;
  - 3.4. mazvērtīgu neizmantoto lauksaimniecības zemju apmežošana.
4. Nelauksaimnieciska rakstura uzņēmējdarbība:
  - 4.1. rūpnieciskās ražošanas un pārstrādes uzņēmumu attīstība, modernizācija, konsolidācija;
  - 4.2. loģistikas uzņēmumu attīstība;
  - 4.3. atjaunojamo energoresursu ražošana;
  - 4.4. nelauksaimnieciska biznesa (tirdzniecības, pakalpojumu objekti, degvielas uzpildes stacijas u.c.) attīstība;
  - 4.5. zemes dziļi izpēte, derīgo izrakteņu ieguve, ieguves vietu rekultivācija;
  - 4.6. tūrisma attīstība, tūrisma maršrutu un pakalpojumu tīklu izveide.
5. Infrastruktūra (papildus skatīt 46., 47. lpp):
  - 5.1. transporta, sakaru, informācijas tehnoloģiju, enerģijas un vides infrastruktūras attīstība un modernizācija;
  - 5.2. aktīvās atpūtas, sporta un tūrisma infrastruktūras attīstība un modernizācija.
6. Dabas t.sk. īpaši aizsargājamas, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgas teritorijas (papildus skatīt 48., 49. lpp).
7. Lauku ekonomikas dažādošana:
  - 7.1. lauku saimniecību pārprofilēšana un nodarbes veidu dažādošana, attīstot un kombinējot lauku tūrismu, amatniecību, bioloģisko lauksaimniecību un citus virzienus;
  - 7.2. zivsaimniecības, dīķsaimniecības attīstība.
8. Nacionālas nozīmes teritoriju attīstība un to potenciāla izmantošana novada attīstības veicināšanai.

Visās teritorijās to izmantošanas un attīstības darbībām jābūt vērstām uz to, lai attīstītos moderna dzīves, darba un atpūtas telpa, nepasliktinot ekoloģisko situāciju, aizsargājot un uzlabojot vides stāvokli, saglabājot un aizsargājot bioloģisko daudzveidību un ainavas, uzlabojot ūdens un augsnes apsaimniekošanu.

PILSĒTAS UN LAUKU MIJEDARBĪBA

Pilsētas un lauku mijiedarbībai un sadarbībai jāsniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas un jādažādo kvalitatīvas vides pieejamība neatkarīgi no dzīves vietas.

Pilsētai jāklūst:

1. Par ciemu un viensētu atbalsta centru.
2. Darba, uzņēmējdarbības attīstīšanas un dažādu pakalpojumu saņemšanas vietu.
3. Noieta tirgu lauksaimniecības produkcijai.

Lauku teritorijā, paralēli lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās produkcijas ražošanai:

1. Jānodrošina rekreācijas iespējas pilsētas iedzīvotājiem.
2. Kvalitatīva dzīves telpa pilsētā strādājošajiem.
3. Jāparedz teritorijas nelauksaimnieciskai uzņēmējdarbībai.
4. Jāattīsta lauku tūrisms un citi alternatīvie nodarbes veidi, jāveicina Latvijai raksturīga dzīvesveida, ar vēsturisko apdzīvojuma struktūru, kultūrainavu un tradīcijām, saglabāšana.

Izmantojot teritorijas īpašās priekšrocības un kopīgi risinot problēmas, palielināsies gan pilsētas, gan lauku teritoriju attīstības iespējas. Pašvaldībai ir jāveicina lauku un pilsētas mijiedarbība, sekmējot:

1. Mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, ka arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai.
2. Darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnēsi.
3. Kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālās lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu un nodrošinot iespēju attīstīties nelauksaimnieciska rakstura ražošanai.
4. Tūrisma plūsmu, novirzot tās no pilsētām uz lauku teritorijām.

8. STRATĒĢIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS PASĀKUMI

1. Ikgadēja uzraudzības ziņojuma izstrāde gada publiskā pārskata izstrādes ietvaros;
2. 3 gadu pārskata ziņojuma izstrāde par „LNIAS 2030” ieviešanu ar mērķi analizēt stratēģijas rādītāju sasniegumus trīs gadu periodā, t.sk., novērtējot sasniegto darbības rezultātu un politikas rezultātu ietekmi uz teritorijas attīstības rādītājiem. Ziņojumā tiek ietverta stratēģijas īstenošanas progresa analīze:
  - Veiktās darbības mērķu, uzdevumu un rādītāju sasniegšanas virzienā;
  - Konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojumu;
  - Secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanai ar mērķi pilnībā sasniegt izvirzītos rādītājus.
3. Pastāvīgu uzraudzības rādītāju datu bāzes izveide, kur tiek iekļauta informācija par šādiem rādītājiem:
  - Pamata datu bāze;
  - Rādītāju pašreizējā vērtība, uzsākot stratēģijas īstenošanu;
  - Rādītāju sagaidāmā sasniedzamā vērtība, stratēģijas īstenošanai noslēdzoties;
  - Ikgadējās rādītāju vērtības;
  - Informācijas avoti.

BIBLIOGRĀFIJA

Eiropas attīstības plānošanas dokumenti

1. EK paziņojums par Kopējo Lauksaimniecības politiku (KLP) līdz 2020. gadam [http://www.zm.gov.lv/doc_upl/ZMPoz_Nr1_KLP\(2\).pdf](http://www.zm.gov.lv/doc_upl/ZMPoz_Nr1_KLP(2).pdf)
2. Eiropas Komisijas Padomes ieteikums par Latvijas 2012. gada valsts reformu programmu // Eiropas Komisija, Brisele, 30.05.2012 COM (2012) 320 final.
3. Progresā ziņojums par Latvijas Nacionālās reformu programmas „Eiropa 2020” stratēģijas kontekstā īstenošanu, Rīga, 2012. gada aprīlis
4. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei „Eiropa 2020” (apstiprināta Eiropadomē 2010. gada 17. jūnijā).

Latvijas attīstības plānošanas dokumenti

5. Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam (NAP 2020) (apstiprināts 2012. gada 20. decembra Latvijas Republikas Saeimas sēdē)
6. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. gadam (apstiprināts ar Ministra kabineta 2006. gada 4. jūlija noteikumiem Nr. 564);
7. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam “Latvija 2030” (apstiprināta Saeimā 2010. gada 10. jūnijā);
8. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010. – 2013. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2010. gada 9. aprīļa rīkojumu Nr. 203);
9. Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes (apstiprinātas ar MK 2002. gada 15. augusta rīkojumu Nr. 436);

Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti

10. Rīgas reģiona attīstības stratēģija 2000. – 2020. gadam (apstiprināta Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2008. gada 22. decembrī);
11. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005. – 2025. gadam (apstiprināts Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2007. gada 2. februārī);

Stratēģijas izstrādē izmantoti arī dažādi citi Lielvārdes novada teritorijas attīstības dokumenti un tematiskās stratēģijas, nozaru attīstības dokumenti (plāni, koncepcijas, pamatnostādnes, programmas un stratēģijas), kā arī resursi tīmekļa vietnēs.

Stratēģijas I daļu *Esošās situācijas īss raksturojums un izmantotie plānošanas dokumenti* un II daļu *Lielvārdes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiskā daļa* izstrādāja un Stratēģiju kopumā noformēja Airita Brenča (Lielvārdes novada pašvaldības Administrācijas Attīstības plānošanas un projektu vadīšanas nodaļas vadītāja).

Stratēģijas III daļu *Lielvārdes novada telpiskās attīstības perspektīva* izstrādāja Benita Šteina (teritorijas plānotāja Lielvārdes novada pašvaldības Lielvārdes novada būvvaldē), piedaloties Lielvārdes novada būvvaldes speciālistiem.

Grafiskā materiāla autore: Sarma Antonova.

Stratēģijas vāka dizainere: Gundega Brezaucka.